

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IX. évfolyam 5. szám (9. Jahrgang Nr. 5.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1977 május

Herrn Prof. Aladar
Dr. Gajary
Priesterseminar
7000 Chur 2

A fatimai üzenet hatvan év után

1917-ben egy kicsi portugál faluban, Fatimában, májustól októberig minden hónap 13-án (augusztusban 19-én) megjelent a Boldogságos Szűz három pásztergyermeknek.

A Szűzanya a jelenések alatt nagy titkokat bízott a gyermekekre és felszólította általuk az egész világot, hogy térjen meg, hagyja el bűneit és tartson bűnbánatot. A hívőktől pedig azt kérte, hogy imádkozzák a békéért naponként a rózsafüzért, engeszteljenek, vagyis vállaljanak önkéntes vezekléseket bűnos embertársaikért. Egyik titok arra vonatkozott, hogy az emberiség elkerülhette volna a második világháború szörnyű pusztításait és a bolsevizmus térhódításából származó súlyos megpróbáltatásait, ha hittel és bűnbánattal követi a fatimai felszólítást.

Az utolsó jelenés után egy rendkívüli természeti jelenséggel, a Nap-csozával igazolta Isten — amint ezt már a Szent Szűz júliusban bejelentette és megígérte — a jelenések hitelét és a gyermekek által közvetített üzenet természetfeletti eredetét. 1917 október 13-án 70.000 ember volt jelen Fatima határában és a nagy tömeg hittel és bizalommal várt a jelre, amely kétségtelenné teszi, hogy Mária hozott üdvös intelmeket a földre. Dél volt s mindenki szabad szemmel belenézhetett a fényes Napba. Láta, amint a hatalmas égitest percekig forog tengelye körül és közben nagy fénycsóvákat lövel ki magából. S ez a feltűnő jelenség valamenynyik szemeláttára kétszer megismétlődött és akkor hirtelen úgy látszott, hogy a Nap ráhull a Földre, de óriási sebességgel visszatért az égboltozatra.

Érthető tehát, hogy a hívők a történetek után ezres és tízezres tömegekben keresték fel Fatimát, hogy a jelenések völgyében tiszteljék Máriát és pártfogását kérjék. Szokatlanul korán megjött az egyházi hivatalos engedély is: először a leiriai püspök, akinek egyházmegyéjéhez tartozik Fatima, engedélyezte a zarándoklatokat és a jele-

nések helyén a Szent Szűz tiszteletét, azután pedig a portugál püspöki kar.

Olvasóink tudják, hogy Mindszenty bíboros is nagy tisztelője volt a Boldogságos Szent Szűznek és minden igyekezetével azon volt, hogy a magyar nép is kövesse buzgón és bűnbánóan a fatimai felhívást. Erre emlékezve jelen számunkban a 8-9. oldalon részleteket közlünk egyik körleveléből és Fatimában elhangzott beszédéből.

Egyébként Fatimában mi magyarok nem vagyunk idegenek. Évek óta rólunk beszél ott a magyar keresztút és kálvária, melynek kápolnáját Szent István királyunk tiszteletére emelték. Ez a keresztút is meggyőzően mutatja, hogy a magyar nép felfigyelt a fatimai üzenetre és komolyan veszi azt ma is. A magyar hívők, amikor az ország és vele a hit és egyház súlyos veszélybe került, Nagyasszonyunk pártfogásáért esedeztek. És nem hiába.

Ha meggondoljuk, milyen vad erővel szántott rajtunk végig az egyház-üldöző vihar és hogy ebben a véres zivatárban is megmaradhattunk, alig kételkedünk abban, hogy Nagyasszonyunk oltalmával kerültük el a legnagyobb bajt. Annak bekövetkezésétől pedig még Mindszenty bíboros is félt egy nehéz és sötét történelmi pillanatban. «Észbontóan fájó gondolat volna — írta főpásztori körlevelében 1948-ban — ha az ősi magyar földön a hit, a remény és a szeretet megfogyatkozásával az Isten Anyját száműznők vagy száműzni engednők és Szent István történelmi értékű szerződését botorul felbontanók, megsemmisítenők. E kapcsolat felbontása népi öngyilkosság volna. Ez lenne a végső haláltánc, amelyből nem volna menekvés, kiemelkedés.»

Többen gondolják, hogy 1955-ben Ausztria váratlan felszabadulása a fatimai üzenet jegyében történt. A nagytekintélyű Rheinischer Merkur akkori

főszerkesztője, Roegele, három évvel később a bécsi nemzetközi újságírói kongresszuson felvetette a kérdést: Mi indította az oroszokat arra, hogy évekig tartó sikertelen tárgyalások után hirtelen elhatározással kivonultak Ausztriából? Roegele megírja, hogy senki nem tudott neki a kérdésre kielégítő választ adni, még maga Raab kancellár sem, aki személyesen vezette az oroszokkal a tárgyalásokat.

«Egy bécsi pap azonban — folytatta Roegele — tudja a választ a kérdésre, és minél tovább elgondolkodik az ember válaszában, annál valószínűbbnek és tanulságosabbnak hangzik. Néhány év óta, egy olyan időpontban, amikor úgy látszott, hogy Ausztria örökké négyhatalmi megszállás alatt marad, hívó keresztények imakeresztes-hadjáratban tömörültek és pedig a nép minden rétegéből: gyermekek, öregek, bankigazgatók és takarítónők, papok és világiak. Számuk azonnal 300.000-re nőtt. Sokan kinevették őket azért a gondolatért, hogy rózsafüzérrel a kezükben akarják kiűzni a vörös hadsereget az országból. Valóban gyenge volt az esélyük erre . . . Ha azonban az államférfiak és politikusok nem tudnak magyarázattal szolgálni, mi tilthatja meg nekünk, hogy elfogadjuk magyarázatul az ima hatalmát».

Melyik államférfi vagy politikus tudna kielégítő feleletet adni pl. erre a kérdésre: Miért nem tudta a bolsevizmus 60 év alatt Oroszországban és 30 év alatt az ún. csatlós államokban kirtani a hitet? Mi az oka annak a rendkívüli jelenségnek, hogy Keleten napjainkban újra éled a vallás?

Ha König bécsi bíboros arra gondol, hogy a hitükben megfogyatkozott nyugateurópai keresztényeket Keletről jött misszionáriusok fogják megerősíteni, — miért kételkednének abban, hogy végül Mária Szeplőtelen Szíve fog diadalmaskodni, amint ezt ő előre megmondotta 1917-ben.

VECSEY JÓZSEF

Az apostoli hitvallás teológiai magyarázata

«Alá szálla a poklokra»

Jelen cikkünkben Jézus pokolra való alászállásának a jelentőségét szeretnénk ismertetni. Lássuk először azokat a szentírási szövegeket, amelyek alapján az Egyház a pokolra való alászállást tanítja. Szent Péter pünkösd napján Jézusról beszélve e szavakat intézte az összegyűlt férfiakhoz: «Ezt az embert az Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltatták, és gonosz kezek által keresztre feszítve eltették az útból. Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és feltámasztotta. Lehetetlen is volt, hogy a halál fogva tartsa, hisz Dávid így jövendölt: Szemem előtt az Úr minden időben, Ő áll jobbomon, meg nem inoghatok. Örül hát szívem és nyelvem énekel, sőt testem is reményben nyugszik el. Mert nem hagyod a lelkem a holtak honában, nem enge-

A pokolra való alászállás értelme

Mi ennek a tanításnak értelme? A zsidók úgy képzelték, hogy a megholtak egy földalatti helyen, a seolban gyülekeznek egybe. A görög mitológia is ismeri ezt az alvilági helyet, melyet Hádesznak neveztek. A régiek, akik számára a föld volt a mindenség központja, ösztönszerűen a föld rejtett bensejébe helyezték a holtak világát, mint ahogy a mennyországról is azt hitték, hogy valahol fent az égben van. A mi feladatunk, hogy hitünk magvát megszabadítsuk ezektől az elavult képektől, és a régiek kijelentéseit így «mitosztalanítsuk». Ez a jelen esetben aránylag könnyű is, ha megfontoljuk, hogy a megholtak lelkének nincs is szüksége valamilyen helyre. Csak a kiterjedett valóság kerül helyi viszonyba a többi kiterjedett lényekkel, a szellem, melynek nincs kiterjedése, semmi vonatkozásban nincsen a térrel és a térben lévő anyagi valósággal. A szellem téren és helyen kívül van. A seol tehát, valamint a tisztítótűz is, nem annyira helyet mint inkább állapotot jelent, tudniillik, a testtől elvált léleknek átmeneti, közbenső, azaz a halál és a feltámadás közti állapotát. A zsidók a seolnak azt a részét, amelyben az ószövetség igazai voltak egybegyűlve — s amelyet helynek képzeltek — Ábrahám ölének is nevezték. Az első keresztények átvették tőlük e fogalmakat és képeket, de keresztény tartalmat adtak nekik. Mivel hitték, hogy az emberiséget csak Jézus Krisztus halála váltotta meg a bűn átkától, azt tartották, hogy az alvilágban összegyűlt ószövetségi igazak, Jézus halála előtt, nem juthattak Isten boldogító színelátására. Jézus tehát halála után leszállt hozzájuk, hogy hírül hozza nekik a megváltás té-

ded, hogy rothadás érje Szentedet» (ApCsel 2, 23-27). S utána Péter józanul rámutat arra, hogy e szavak nem vonatkozhatnak magára Dávidra, akinek a sírja még most is köztük van, hanem hogy a próféta «látnokként Krisztus feltámadására utalva mondta, hogy nem marad az alvilágban, s testét nem éri rothadás» (ApCsel 2, 31). Jézusnak a poklokra való alászállására céloz Szent Pál is, amikor azt mondja: «Ne kérdezd bensődben: 'Ki megy fel az égbe?' Azért tudniillik, hogy Krisztust lehozza. Vagy: 'ki száll le az alvilágba?'. Azért tudniillik, hogy Krisztust a holtak országából felhozza» (Rom 10, 6). A holtak hona, melyről Péter beszél s az alvilág, melyre Pál utal, nem egyéb mint a pokol, melyről hitágazatunkban szó van.

egy zsinat utáni katolikus teológus is pusztán mítoszként értelmezi. Ezzel szemben Kálvin nemcsak vallotta Krisztusnak a pokolra való alászállását, hanem azt tanította, hogy Jézus az el-kárhozottak szenvedését is magára vállalta. Mindkét értelmezés helytelen. Egyrészt meg kell különböztetni e dogmának külső képletes leírását, amely az ókor felfogását tükrözi vissza és a maradandó magvát. Másrészt Jézus a kereszten szenvedett a bűnösök megváltásáért. E megváltói szenvedése a kereszten befejeződött, hisz maga mondta: «Beteljesedett» (Jn 19, 30). Halála után nem gyengeségben, hanem ahogy Szt. Péter mondta, a lélek szerint, tehát lelkének isteni erejében szállt le az igazakhoz és részesítette őket dicsőségében. Ugyanaz az isteni erő képesítette aztán arra is, hogy harmadnapra feltámadhasson.

Ezek után jobban megértjük a pokolra való alászállás hitigazságának igazi értelmét és jelentőségét. Jézus nemcsak meghalt, — nevezük ezt a halál tényének —, hanem teste sírba került, lelke elvált a testétől, — nevezük ezt a halál állapotának. Ezáltal az emberiséggel való teljes sorsközösséget mutatta ki: emberként született, emberként élt és meghalt s mint a többi emberek a halál állapotába került. Ily értelemben mondja a zsidókhöz írt levél: «Főpapunk ugyanis nem olyan, hogy ne tudna együttérezni gyöngeségeinkkel, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt» (Zsid 4, 15). A halál számunkra életünk egyik legnagyobb misztériuma és egyúttal hitünk egyik legnagyobb kísértése: elkerülhetetlen s a halál utáni állapot ismeretlensége és titokzatossága miatt félelmetes. Jézus a kereszten függve magára vállalta még a haláltól való természetes félelmet és irtózatot is, de halála után lelkében már nem szenvedett, hisz azért szállt le a poklokra, azaz azért lépett a megholt igazakkal kapcsolatba, hogy saját dicsőségében részesítse őket.

Szent Tamás Krisztusnak az alvilágban való kegyelmi erő kifejtését a szentségek erőhatásával hozza párhuzamba: a földön élő emberek a szentségi jelek közvetítésével nyerik el Jézus megváltásának a gyümölcseit, — minthogy testben élnek, anyagi szimbólumok közvetítésére van szükségük —, a megholtak lelkei viszont a szellemvilágba tartoznak és ezért nem is szorulnak szentségi szimbólumokra; Krisztus jelenléte megadja nekik mindazt, amit a szentségek adhatnak, sőt többet is nyernek tőle, mert istensége színelátására is

nyét és hogy egyúttal Isten boldogító színelátásában részesítse őket. Érdekes, hogy a görög egyházatyák a pokolra való alászállást inkább felszabadulásként, a latinok viszont inkább megvilágosításként írják le. Szt. Tamás szintézisbe foglalja a két egymást kiegészítő mozzanatot és azt tanítja, hogy Jézus az igazakat azáltal szabadította ki a halál utáni állapot börtönéből, hogy megvilágította kegyelmével lelküket és istesége színelátásában részesítette őket (III q. 52, a.4, ad 1). A szentatyák és a teológusok tanításuk megerősítését — melyet különben az Egyház magáévá tett — Szt. Péter első levelében találták, ahol az apostol e szavakat írja: «Krisztus is meghalt egyszer a bűnökért, az Igaz a bűnösökért, hogy az Istenhez vezessen minket. A test szerint ugyan megölték, de a lélek szerint életre kelt. Így ment el a börtönben sínylődő lelkekhez is, és hírt vitt nekik. Ezek egykor engedetlenek voltak, amikor Noé idejében az Isten türelmesen várt, amíg a bárka elkészült, amelyben csak néhányan... menekültek meg» (1PT 18-20). Bár e szavak jelentése meglehetősen homályos, a valószínűbb értelmezés szerint Péter a poklokra való alászállásról beszél, mely révén Krisztus elvitte a jóhírt azoknak a lelkeknek is, akik Noé idejében engedetlenek voltak, de Isten irgalmából nem kárhoztak el. Krisztus tehát megjelenésével és kegyelmet sugárzó jelenlétével ezeket az ószövetségi lelkeket is felszabadította és Isten boldogságába vezette.

Téves értelmezések

A poklokra való alászállást sok protestáns liberális teológus és nem

vezeti és ennyiben az örök boldogságban részesíti őket (III, q. 52, a.1, ad 2).

A pokolra való alászállás egyben Krisztus diadalának az egész világmindenségre kiterjedő erejét vetíti szemünk elé. A megváltás öröme nemcsak a még élő embereknek, hanem az emberiség összes igazainak is kellett tudomására jutnia. A világon a jóhír az Egyház igehirdetése által terjed el, a megholt igazoknak maga Jézus hozta el az örömhírt, amikor a pokolra leszállt. Sőt nemcsak az üdvözültek, hanem az elkárhozott angyalok és emberi lelkek is tudomásul vették. Ha Szt. Pál a látható és láthatatlan világ gonoszairól mondhatta, hogy Krisztus dicsőségét «senki sem ismerte fel a világ fedelmei közül, mert ha felismerték volna, nem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát» (1Kor 2, 8-9), akkor ez az igazság Krisztus halála után már nem áll: a poklokra való alászálláskor a gonosz lelkek és az elkárhozottak, hanem is részesültek a Megváltó kegyelmében, mégis tudomásul vették végső győzelmét. Az általuk megvetett hívő lélek megdicsőülését látva, felkiálhattak: «Ez az, akit egykor kineveltünk és akiből gúnyt űztünk. Mi esztelenek! Életmódját örülségnek tartottuk és halálát dicstelennek. Hogy lehet az, hogy Isten fiai közé sorolattik és a szentek sorában van az ő osztályrésze? Így hát mi letértünk az igazság útjáról, nekünk nem világított az igazság fénye és számukra nem kelt fel a nap» (Bölcs 5, 4-6).

A dráma, amely a szellemek világában lejátszódott, miközben Jézus teste a sírban feküdt, az élő emberek világában is visszatükröződött: a templom függönye kettéhasadt, a föld megrendült, sziklák megrepedtek, sírok megnyíltak és az elhunytak félelmetes megjelenésükkel ijesztegették az élőket (Mt 27, 51-53). Krisztus megváltása kiható a világnak még kozmikus erőire is, hogy minden élő ráeszméljen arra, hogy az emberiségnek és a világnak legszámottevőbb eseménye megtörtént: Jézus, az Istenfia, halálával megváltotta az emberiséget! A pokolra való alászállás képezi mintegy Krisztus megaláztatásának és megdicsőülésének közös felületét, érintkező pontját: a halállal és a halál állapotával együttjáró megalázottság rövid időre együttjár a győzelem dicsőségével, hogy helyt adjon Jézus megdicsőülése külső megnyilatkozásának is a feltámadás ténye által. «Megalázta magát és engedelmesskedett mindhalálig, mégpedig a kereszt-halálig. Ezért Isten fölmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr» (Fil 2, 8-11).

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

A máriazelli zarándoknapok programja:

1977 május 21 - 22.

Május 21. — szombat:

d. u. 17.00-kor a zarándokok ünnepélyes fogadása a Wienergasse végén.

este 19.30-kor gyertyáskörmenet a szokott útvonalon.

Utána 20.30-kor díszgyűlés keretében emlékezünk meg a II. világháború és az 1956-os szabadságharc magyar hőseiről. A gyűlés helyét a helyszínen közöljük.

Május 22. — vasárnap:

9.00-kor kivonulás ünnepélyes körmenetben, zászlók alatt, az új hősi emlékstáció felavatásához.

9.45-kor az emlékstáció megáldása. Utána a zarándoklatban résztvevő testületek és egyesületek elhelyezik koszorúikat az emlékstációra. — Közös ima a hazáért és hősi halottainkért.

11.15-kor nagymise szentbeszéddel, népénekekkel, a Mária-cell-i bazilikában. — Közvetlen utána elhelyezzük a zarándokok közös koszorúját és az ifjúság virágcsokrát Mindszenty sírjára.

Mivel e két napon sok idegen zarándokkal is számolnunk kell, kérjük a magyar lelkészeket és a külön résztvevőket, hogy szálláshelyet már most rendeljenek Máriazellben vagy közvetlen környékén az utazási irodánál: Max Eder, Hauptplatz 65, — Tel. (0043) 27 - 27 - 23 - 80. — Postacím: A-8630 Mariazell, Hauptplatz 65.

A Mindszenty-Stációval, mint már jeleztük, emléket állítunk nemcsak megboldogult hercegprimásunknak, hanem a II. világháború és a rákövetkező «zord idők» minden magyar áldozatának: az elhurcoltaknak és bebörtönzötteknek; az otthon kivégzetteknek és az 1956-os szabadságharc hőseinek. — Az Emlékstációnak az a redeltetése, hogy évszázadokra hirdesse és őrizze azoknak a vértanú magyaroknak az emlékét, akik Istenért, hazáért és az emberi szabadságért áldozták föl életüket.

A hősi emlékmű egy erdős hegyfok előterében fog állni, ahonnet elénktárol a Stájeralpok egész hegyvilága, amint ránéz Dunántúlra és a Kismagyar-Alföldre. — Hogy az emlékmű időtállóbb legyen, kemény vörösmárványból készül. Adományokat a hősi emlékműre címünkre: Kath. Ungarische Seelsorge, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40. kérjük, vagy Postchekkontónkra: Kath. Ungar. Seelsorge, Nr. 9000-806, Mindszenty-Stáció, Postscheckamt München.

Amerikában, az adókedvezmény igénybevétele miatt, minden adományt Dr. Papp Gábor, HUNGARIAN SCHOOL CARE CLUB, 16403 Southland Ave. Cleveland/Ohio 44111 USA címre kérjük.

Mindszenty Emlékbizottság

A MINDSZENTY-EMLÉKSZOBÁK

az idén május 10-től augusztus végéig megtekinthetők Liechtensteinben (Vaduz, Florinsgasse 7. szám alatt).

Az emlékmúzeum nyitva van az említett hónapokban: keddtől szombatig d.e. 9-12-ig és délután 14-17 óráig; va-

sárnap d.e. 9-12-ig; — hétfőn zárva.

Szállásügyeket elintéző:

Liechtensteinische Fremdenverkehrs-Zentrale, 9490 Vaduz, Fürstentum Liechtenstein. Tel. 075/2 14 43

Magyar püspökök Rómában

VI. Pál pápa örömmel üdvözölte a Rómába látogató 12 magyar püspököt. Megelégedését fejezte ki afölött, hogy minden magyar egyházmegyének megvan a maga törvényes főpásztora. Bizonyos jelét is látja annak, hogy a magyar egyház helyzete jobbra fordul, de vannak még megoldandó problémák.

Az egyházjog előírásainak megfelelően az egyes országok megyéspüspökei ötévenként hivatalos látogatásra

Rómába utaznak, hogy a Pápának ill. a Pápai Hivataloknak beszámoljanak egyházmegyéjük helyzetéről. A második világháború óta ez volt az első eset, hogy a magyar püspökök eleget tehetnek az egyházjog előírásának. A pápa a II. Vatikáni Zsinat után úgy szabályozta ezeket a hivatalos látogatásokat, hogy a megyéspüspökök ne egyenként, hanem az egy országhoz tartozók közösen tegyenek eleget az előírásoknak. A magyarokat április 11-én fogadták.

Lékai primás üdvözlő beszéde

Lékai László bíboros, esztergomi érsek-primás üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a magyar megyéspüspökök kemény munkával, de idejében elkészítették a Pápai Hivataloknak benyújtandó jelentésüket és azt a kitűzött időre el is küldték. A továbbiakban kiemelte, hogy a magyar nép Szent István királyunktól vette át az örökséget, hogy Rómához és Szent Péter katedrájához mindig hűséggel ragaszkodjék. Ebben a hűségben különösen kitűnt Szt. László király, akinek ebben az évben ünneplik a magyarok trónralépése 900 éves fordulóját. Szent László, a «kegyes király» nevének említése emlékeztünkbe idézi — mondotta Lékai — a földi haza iránti szeretetet: a kemény munkát a kulturális, ökumenikus és szociális téren, amit hazánkban azokkal a felebarátainkkal együtt végzünk, akik tőlünk teljesen különböző elvi alapokon állnak, de ugyanannak a hazának a fiai. A pluralista közösséggel az is együtt jár — folytatta a magyar primás — hogy a mindennapi élet sokféle nehézséget hoz magával. Ezeket a nehézségeket azonban nem kell szavakkal növelni, sem elkendőzni, hanem okos tanáccsal, jóakarattal és erős lélekkel megoldani. Ez a mi nagyon nehéz feladatunk. Hogy ennek a feladatnak Szent László szellemében megfeleljünk, szívből esedezünk Szentségedhez, hogy erősítsen meg bennünket, fiait tanításával és atyai áldásával — Lékai bíboros ez utóbbi mondataiban a hazai helyzetre utalt.

Javult-e valóban a helyzet?

Ismeretes, hogy másfél év óta a rendszer olyan súlyos nyomást gyakorol a püspökökre az ateista szocializmus felépítése ügyében, ami idegeiket alaposan megviseli. A rendszer eddig azt hangoztatta: azért olyan rossz Magyarországon az állam és egyház viszonya, mert Mindszenty bíboros-primással nem lehet tárgyalni. Mindszenty bíborost viszont már régen börtönbe vetették, kikapcsolták az egyházi életből, és a két fél közti viszony tovább rosszabbodott. Két évvel ezelőtt Mindszenty bíboros meghalt, több mint egy

éve Lékai lett az új esztergomi érsek-primás, de a helyzet tovább romlik. Olyan nyilatkozatokra kényszerítik a jelenlegi püspöki kart, melyben a főpásztorok kijelentik: a katolikusok nyugodt lelkiismerettel támogathatják a Hazafias Népfront programját, vagyis a kommunisták vezetete ateista szocializmus felépítését. Cserháti pécsi püspök néhány héttel ezelőtt a Vigilia című hazai katolikus folyóiratban a katolikusok nevében pozitív együttműködésről biztosította a rendszert. És ennek megkönnyítése érdekében sürgette a katolikusok ellen érvényben lévő sokféle hátrányos megkülönböztetés megszüntetését.

Az is ismeretes, hogy a rendszer Helsinki ellenére is ragaszkodik hozzá, hogy Magyarország minden iskolájában materialista szellemben nevelje az ifjúságot, a vallásos szülők gyerekeit is. És ezt hivatalosan ki is mondja. A katolikus illetve a vallásos szülők megmozdultak, tiltakoztak, magyarázatot kértek. Válaszképpen Dr. Sarlós István, a Hazafias Népfront elnöke a kijelentést megismételte. A katolikus püspökök közt azonban senki sem akadt, aki a szülők jogának nyílt megsértése ellen felemelte volna a szavát. Ez is azok közé a mindennapi nehézségek közé tartozik, amiről Lékai bíboros azt mondta a Pápa előtt, hogy nyilatkozat helyett jó akarattal kell megoldani.

Úgy adta elő a püspökök gondjait, hogy választ várt a Pápától. Erősítse meg a magyar püspököket tanításával és atyai áldásával.

A Szentatya válasza

A Pápa azonban ezekre a problémákra nem tért ki. Nem adott választ. A megfigyelők ebben enyhe figyelmeztetést látnak arra vonatkozólag, hogy a magyar püspökök politikája és magatartása az ateista szocializmus építése kérdésében felülvizsgálendő.

Lékai bíboros beszédéből a pápa csak egy részt idézett, a magyar nemzet Róma iránti hűségét, amit Szent István király óta gyakorol.

Aláhúzta viszont azt, hogy a szegé-

nyek és rászorulókat ápolására magukban hivatást érző férfiak és nők nem követhetik Isten hívását, mert ilyen szerzetesrendek működését Magyarországon még mindig nem engedélyezik. A Pápa sürgette illetve reményét fejezte ki, hogy ez a kérdés megoldódik. Sürgette továbbá az ifjúság vallásos nevelését, ami szerinte a legfontosabb, mert a jövő alapját jelenti.

Melyek azok a jelek, amelyekből a magyar egyház sorsának jobbrafordulására következtet a Pápa?

Erre a legjobb akarattal sem tudok válaszolni. Hiszen a rendszer a magyar hierarchia kiegészítése után tovább rontotta az állam és egyház viszonyát.

Lékai joggal mondhatta a Pápa előtt, hogy a magyar püspökök kemény munkával állították össze a Szentszéknek megküldött jelentésüket. Tudniillik ebben a jelentésben be kell számolniok híveik számáról, a katolikus iskolákról az egyes egyházmegyékben, a szerzetesrendek működéséről, a katolikus intézményekről stb. Statisztikai felmérést azonban hazánkban csak a rendszer végezhet. A püspökök azt sem tudják, hogy egyházmegyénként hány hívük van. A vallásos életet sem tudják felmérni, mert a rendszer nem engedi.

Lékai kinevezése után kényszerítették a püspöki kart arra, hogy a Magyar Kurir című nyomatos hírközlőnyrt tegye meg a püspöki kar felhivatalos lapjának és rendelje alá az Állami Egyházügyi Hivatal által a püspöki karra kényszerített Titkárság vezetőjének, az egyik legveszélyesebb békepapnak, Dr. Ákos Géának. A római út előtt kényszerítette a rendszer Lékai bíborost, hogy több prominens békepapot, élükön Dr. Weisz Ferencsel, a békepapi mozgalom jelenlegi vezetőjével, esztergomi kanonokká nevezzen ki.

Lékai kinevezése után élezte ki a rendszer az ún. bázis közösségek elleni hajszát, amit a múlt év decembere óta a püspöki karnak kell lefolytatnia. Ennek a hajszának egyik tragikus következménye Pauka László 38 éves káplán öngyilkossága. A püspöki kar nyilatkozatában megjelent «szektás» kifejezés is, amivel ezeket a csoportokat illetik, katolikus fülnek idegen.

Úgy látszik a rendszer nagyon nyomja a püspököket ezzel a kérdéssel és megkövetelte tőlük, hogy a Pápát is mozgósítsák a figyelmeztetésre. Csak ezzel magyarázható a pápa beszédének az a része, amely a magyar egyházban lévő «mozgalomról», mint «különleges veszélyt jelentő» jelenségről tesz említést, mely «tagadja a püspöki tekintélyt». A pápa beszédének ezt a részletét sajnálattal vették tudomásul mind Magyarországon mind azon külföldi körökben, ahol ismerik a bázis-közösségek kimondotán vallásos munkáját.

A szabad világ magyar lelkészeinek memoránduma

I.

Dr. Lékai László esztergomi érsek-primási és bíborosi kinevezésével teljes lett a magyar hierarchia. A püspökök és segédpüspökök száma jelenleg Magyarországon 22.

Már maga ez a tény sokakban azt a látszatot keltette, hogy Magyarországon kedvezően rendeződnek a dolgok. Sajnos, a látszat csal: a teljes hierarchia nem a szabadabb kibontakozás jele.

A magyar kommunista kormányzat a püspöki kinevezésekről 1957-ben ugyanis a következő 22-ik számú törvényerejű rendeletet tette közzé:

«A Magyar Népköztársaság területén mindazon római katolikus egyházi állásokra és címekre történő kinevezéshez, valamint megbízáshoz, amelyek az egyházi jogszabályok rendelkezései szerint a római Pápa hatáskörébe tartoznak, továbbá az e minőségben való működéshez a Népköztársaság Elnöki Tanácsának előzetes hozzájárulása szükséges. E szabályt kell alkalmazni az áthelyezésre és elmozdításra is.»

Ezen a rendelkezésen a Vatikán az 1964-es részleges megállapodással sem tudott változtatni.

A Szentszék ezért nem szabad a magyarországi püspökök kinevezésében; csak olyan személyeket nevezhet ki, akik élvezik a kommunista kormányzat bizalmát. Ezenfelül minden püspöki iroda — az esztergomi érsek-primási is — a kommunista kormányzat szigorú ellenőrzése alatt áll. Az Állami Egyházügyi Hivatal jelöli ki a püspöki ill. érseki helynököket, az irodaigazgatókat, a személyi titkárokat, stb., a rendszer számára megbízható békepapok közül. A főpásztor körleveleit nem írhatja szabadon; az ÁEH nemcsak előzetes cenzurának veti alá, hanem sokszor tartalmukat is előírja. A püspök papjait soha egyedül nem fogadhatja, mindig jelen van legalább egy «bizalmi». Papjait, beleértve a káplánokat is,

Ezekben a baráti közösségekben találják meg hitük továbbképzését azok a fiatalok, akiket a rendszer jól ismert módszereivel távol tart az iskolai és templomi hitoktatástól. Szomorú lenne, ha a hazai rendszer a római látogatás után a magyar püspököket arra tudná kényszeríteni, hogy a hitüket elmélyíteni és ápolni akaró fiataloktól ezt a lehetőséget is elvegyék. A katolikus magyarok odahaza és külföldön egyaránt figyelik ezek után, hogy mi történik a vallás és lelkiismereti szabadság jogának gyakorlása vagy elnyomása terén ebben a kérdésben Magyarországon.

FÁBIÁN KÁROLY

csak az ÁEH jóváhagyásával ill. utasítására helyezheti el vagy nevezi ki oda, ahová a kormányzat kívánja.

Ezt az állami beavatkozást is törvénybe foglalták: «A Művelődésügyi Miniszter előzetes hozzájárulása szükséges a római katolikus megyéspüspököktől függő minden kinevezésnél . . . »

Ezek a hivatalos rendelkezések világosan bizonyítják, hogy a Magyar Katolikus Egyház minden szinten a rendszer ellenőrzése alatt áll, tehát vallás-szabadságról beszélni Magyarországon nem lehet.

Hogy ez gyakorlatban mit jelent, arra csak röviden szeretnénk kitérni:

Az első a hitoktatás szomorú helyzete. — Köztudomású, hogy a rendszer az iskolai hitoktatást teljesen lehetlenné tette az iskolákra és a szülőkre gyakorolt különféle adminisztratív nyomással. Ma városokban és nagyobb falvakban az iskolai hitoktatást felszámolták.

Buzgó lelkipásztorok igyekeztek az iskolákból kiszorított hitoktatást különféle címen a templomban pótolni. 1975. január 15-én azonban egy megállapodás jelent meg a templomi hitoktatásról, amely ezt is a rendszer kívánságai szerint «szabályozta». A rendelet, amely a püspöki kar nevében jelent meg, egyes püspököknél ellenkezést, a lelkészkedő papságnál azonban elkeseredést váltott ki, mert az állami megköttést és ellenőrzést most a templomba is behozták. Ugyanis csak heti két órát és csak két csoportot enged meg a rendelet, függetlenül a jelentkezők számától és egy csoportba beleszorít 6-10 éves gyerekeket. És ami a legaggasztóbb: az állami ellenőr ott ül a hitoktatáson, a résztvevők nevét pedig közölni kell a Községi Tanácsal. A cél egyértelmű: az ifjúság vallás erkölcsi befolyásoltását lehetlenné kell tenni itt is!

Ugyanakkor a rendszer Hazafias Népfőntest nevű társadalmi szervezetének főtitkára, Dr. Sarlós István, 1976. augusztusában kijelentette: «Magyarországon minden rendű és rangú iskolában a materializmus szellemében kell nevelni a gyerekeket. Abban a szellemben neveljük az iskolában a vallásos állampolgárok gyermekeit is.» Ugyanazon a gyűlésen, ahol az új magyar primásnak, Dr. Lékai Lászlónak, hangoztatnia kellett a magyar katolikus egyház teljes lojalitását a rendszer felé.

A másik nagy baj az új hierarchia teljes vonalbaállítására a rendszer céljai érdekében: eszköz (instrumentum regni) az istentelen rendszer kezében. Az állam most már a hívő nép és a papság előtt gyűlöletes rendeleteit a püspöki karral hajtja végre, kifelé viszont azt

Ennek ellenére az egyházi vezetők

nyilatkozataikban ismételten hangoztatják: «Magyarországon az Alkotmány biztosítja a lelkiismereti- és vallásszabadságot!»

a látszatot kelti ezzel, hogy nem avatkozik bele a vallás belső ügyeibe.

Ez a rendszer által a Vatikántól egyoldalúan kicsikart püspöki kar és az ún. békepapok intézményesített rendszere az oka annak a mélységesen szomorú ténynek, amitől beteg a béklyókba szorított magyar egyház: hogy t. i. megszűnt a bizalom hívek és papok között; a papoknál egymás között és a püspök felé, a püspököknél pedig legközelebbi munkatársaikkal és sajnos egymással szemben is.

II.

A magyar kormány érdeké, hogy Nyugat felé a szabadság illúzióját keltsen minden vonalon. Vallási téren ezt a teljes létszámú hierarchiával is szeretné dokumentálni.

Amióta betöltötték az esztergomi széket és az új primás bíboros lett, nyugati bíboros társait hívja meg Magyarországra. A meghívással velejár, hogy nyugati főpásztorok is meghívják őket és egészen természetesnek veszik, ha a látogató magyar püspök ilyenkor találkozni szeretne a helyi magyar egyházközséggel is.

Mielőtt erre sor kerülhetne, nagyon kérjük a helyi főpásztorokat, mérlegeljék a menekült magyar lelkészek különösen nehéz helyzetét — ezek közül sokan hosszú éveket töltöttek magyarországi kommunista börtönökben vagy szibériai munkatáborokban, ahol gyakorlatban megismerhették a kommunista rendszer egyházpolitikáját. A menekült magyar hívek között pedig szintén sokan élték át a rendszer embertelenségeit, hiszen ezért hagyták el hazájukat.

Ezeket a papokat és világiakat az ilyen látogatás kínos dilemma elé állítaná; szeretnék tisztelni az otthonról jött főpásztort, viszont érezniük kell, hogy a magyar püspök külföldön sem szabad ember: a rendszer itt is hatalmában tartja. — És mit is mondhatna itteni magyar híveknek az otthoni helyzetről?

Az Európai Magyar Lelkészek ezért memorándumban kérik a nyugati főpásztorokat, hogy adott esetben értsék meg és respektálják a magyar lelkipásztorok és híveik helyzetét és ne vegyék zokon, ha ők semmiféle formában nem tudnak résztvenni az ilyen kapcsolatban. — Úgy érezzük, ennivel tartozunk lelkiismeretünknek, magyar becsületünknek, az otthoni paptestvéreinkkel és népünkkel idekint is vállalt szolidaritásunknak. (MET.)

Hivatás vagy karrier (Gondolatok Anyák-napjára)

Mint minden májusban, az idén is megünnepli a világ az anyák napját. Amikor ez az emlékezés és emlékeztetés elindult világhódító útjára, azt a célt tűzte ki maga elé, hogy felhívja a figyelmet arra az átalakulásra, amelyet az anyaság jelent a nők életében. Mert csodálatos valami is az anyák szíve! Ha az új élet belép világába, azonnal kész elfeledkezni önmagáról, egyéni gondjairól, örömeiről, kedvteléseiről, a gyermek lesz minden gondja, egész öröme és féltékeny szenvedélyességgel őrzött boldogsága. Valaki ezt így fogalmazta meg: «Az édesanyák olyan művészek, akik egy kézzel is tudnak dolgozni. A másik ugyanis mindig szabad kell legyen, hogy időben felfoghassák az éppen székéről lebukfencezni készülő két éves kis betyárt, vagy visszatartsák, hogy a talált hajcsattal ne éppen a fali villanycsatlakozóban kotorásson. Az anyaság 3, vagy még ennél is több szem utáni vágy, hogy szükség esetén tudjon szemet hunyni, de ugyanakkor árgus-szemekkel őrködni, hogy a gyerekek mit olvasnak, mit néznek a TV-ben, vagy kikkel barátkoznak. Az anyaság olyan készség, amely süketé tesz a gyermeki lármá iránt, de azonnal felfigyeli, ha a gyermek felsír, fájdalmában, szorult helyzetében, vagy haragjában.»

Bizonyára nem szükségtelen mindezt újra felidézni egy olyan korban, amely az anyák napját, a legszebb női erények ünnepét lélektelen formalitássá és üzletlehetőséggé alcsonyítja le. Másrészt azonban joggal tehetjük fel a kérdést, van-e még létjogosultsága e napnak, amikor sok országban a halottak száma minden évben felülmúlja a születések számát? A szakemberek ezt a jelenséget nem a pillére, mégcsak nem is a születésszabályozásra vezetik vissza, hanem az igazi okot elsősorban az asszonyok kenyérkereső elfoglaltságában látják. Pénzt keresni (legtöbb esetben csupán a nagyobb luxusért), ugyanakkor a háztartást is ellátni és gyerekeket nevelni, már fizikailag is képtelenség. A többit megtette azután az a hamis emancipációt sürgető propaganda, amely a házi munkát lebecsüli, értéktelennek tartja és egyedül a családon kívüli munkában látja a nők, az asszonyok egyenjogúságának teljes megvalósulását. Ha azután választásra kerül a sor anyaság és karrier között, vagy kenyérkereső elfoglaltság meg háztartási munka között, nagyon természetes, hogy a legtöbb nő azt választja, ami attraktívabb, ami több sikert és elismerést eredményez.

Az asszonyok és anyák csendes, feltűnés nélküli munkája ma tényleg nagyon félreismert és kevésbé elismert teljesítmény. Valami, ami természetes, ami magától értetődő. Nemrég egy anya panaszkodott, hogy nagylánya kijelentette: alig várja, hogy nagykorú legyen, azonnal szerez magának lakást és elköltözik hazulról. «Csak hadd menjen, — válaszoltam neki — tudja meg, hogy mit jelent, ha hazamegy a munkából s nem várja készen a meleg étel; hogy a lakása csak akkor tiszta, ha kitakarítja; hogy a tiszta fehérneműt csak akkor tudja elővenni a szekrényből, ha kimosta és oda berakta. Csak akkor döbben majd rá, hogy mit jelentett az édesanyja gondos figyelme és az ott-hont rendben tartó szorgos, önfeláldozó munkája.» Ide kívánczik még egy epizód, egy német tanító emlékezéseiből annak bizonyítására, hogy mennyire értéktelennek látja sok mai ember az édesanya, vagy felesége munkáját az otthon négy falán belül, csak azért, mert nem lehet pénzben felmérni.

A tanító, akiről történetünk szól, találkozik az utcán egy volt tanítványával, aki nemrég került ki kezei alól az iskolából s jelenleg egy üzemben inaszkodik. Közben megnőtt, megerősödött s nyílt, becsületes arcáról őszinte öröm sugárzik volt tanítója felé. Beszél magáról, életéről, terveiről s tanítója csak néha szakítja meg egy-egy közbevetett kérdéssel. Elmondja, hogy már reggel hatkor el kell indulnia hazulról, de édesanyja már ötkor felkel, hogy keltesse őt és elkészítse számára a reggelit, meg a tizórait.

— De édesanyád utána ugye még visszafekszik? — kérdi a tanító.

— Nem éri meg, mert fél hétkor keltenie kell a papát, neki kell adjon reggelit s mire elmegy hazulról máris kelteti a kicsinyeket, hogy időben induljanak az iskolába. Ahogy ezek elmennek, ki kell szelöztetni az ágyakat, kitakarítani a lakást, bevásárolni menni és kezdhet ebédet főzni.

— De ebéd után már biztosan van egy kis szabad ideje?

— Természetesen van ideje, csupán elmosogat, rendbe rakja a konyhát, megfőzi az oszonnakávét és segít a kicsiknek a házfeladatok elkészítésénél. Különben van ideje.

— És te mit csinálsz, amikor hazameész az üzemből?

— Akkor, — mosolyodik el, — akkor megmosakszom és asztalhoz ülünk, hogy megvacsorázzunk.

— Ez így is van rendjén. De ki gondoskodik a vacsoráról?

— Hát természetesen az édesanyám!

— És vacsora után?

— Oh, akkor böngészgetünk egy kicsit az újságban, vagy nézzük a TV-t, a híreket, vagy ha van valami érdekes, akkor mást is s utána elmegyünk a papával aludni.

— Az édesanyám is, — de ő előbb még kicsit varrogat, harisnyát stoppol s elkészíti a holmikát másnapra.

— És pénzt is keresel már?

— Hogyne, havi 240 márkát!

— És mennyit keres édesapád?

— Ő megkeresi a havi 1800 márkát, brutto.

— És mennyit keres édesanyád?

— Édesanyám, — és határtalan csodálkozással tágul nagyra a szeme, — ő nem keres semmit, hiszen nem dolgozik!

Ez a gyerek nem gondolta meg s talán nem is tudta, hogy mit mond, amikor kijelentette, hogy csak az a munka, aminek látható, anyagiakban is kifejezhető ellenértéke van. Mivel az anyák munkáját és önfeláldozását a család jóléte érdekében nem lehet dollárban, vagy márkában felértékelni, azért is látják meg oly kevesen.

A világ ma így gondolkodik, de egy napon, s talán nincs már messze ez a nap, rádöbben, hogy a feleség elsődleges hivatása nem a kenyérkereset, meg a karrier, hanem az otthon. Bár az otthon is jelenthet karriert, — ez csak a szív gazdagságától függ. Ezt a karriert Sík Sándor így énekelte meg «Asszonyok» című versében:

«Ti vagytok a háziáldás
Fehérre meszelt kis falon.
Szegett kenyér az abroszon,
Ti a kútvíz a harmatos pohárba,
Duruzsoló jóságos kályha;
Szekrényben illatos, puha,
Tündöklő, hófehér ruha.
Ti vagytok az olajmécs, mely
álmatlan lobog
S imádkozik, míg mások alszanak.
A hervadtan is illatos csokor
A feszület alatt.»

A Teremtő az asszonyokat tüntette ki azzal, hogy az élet, minden emberi élet rajtuk keresztül lép a világba. Éppen ezért, elsősorban rajtuk áll, hogy az anyák napja újra igaz és helyes értelmet kapjon, — azzal, hogy elfogadják a világot, amely méltó arra, hogy megbecsülésben részesítsék, hogy elfogadják az életet, mint ajándékot, amely e világon veszi ugyan kezdetét, de a túlvilágon valósul meg végérvényesen, hogy elfogadják, hogy az ember első otthona és hazája az édesanya, és hogy ennek az otthonnak és hazának fészekmelege sorsdöntő fontosságú az ember későbbi életében, fizikai, szellemi és hitbéli kifejlődésében, hogy annak tudatában éljenek, hogy a világ csak általuk lesz szebb, az élet mindenki számára csak általuk értelmesebb.

MEGYESI ANDRÁS

Kihal a papság

Kihal a papság — így vagy hasonlóképpen hangzanak a mai jelszavak, ezt jövendölik sokfelé a próféták. Mi-nek kell egyáltalán a pap? — kérdezik ezenkívül sokan. A papság krízisbe került, sok pap bizonytalanná vált szerepében, társadalmi tekintélyük nagy mértékben megcsappant, közülük jónéhányan frusztrálva érzik magukat és lelkileg kimerülve mint a társadalom száműzöttei vonszolják magukat odébb. Ilyesmiket olvashatunk a folyóiratokban, ezt látjuk és halljuk a tévében, a moziban, a rádióban.

Tény az, hogy a pap képe jelenleg mélyreható változásokon megy át. Az Egyházon belül és kívül sokan gondolkoznak a hivatal és küldetés, a szolgálat és hivatás kérdéseiben. Ha viszont megkíséreljük e gondolatok összefoglalását, arra a megállapításra jutunk, hogy sok ugyan a szemszög, de nincs egységes elképzelés. Szerencsére igaz, hogy e sokfajta kísérlet a helyes választ Jézus Krisztusban és az Egyházon belül próbálja megtalálni. Mert aki ezt nem teszi, eleve hamis úton halad. W. Karlberger könyvében «Einfach zum Nachdenken» írja egy lekipásztor: «Pap . . . Van-e még egy foglalkozás, amely könnyebben tudná az embert ateistává tenni? Első papi éveimben világos volt a dolog: Én bizony megtérítetek mindenkit! . . . Néhány év múlva már olcsóbban adtam: Remélem, senkit nem rendítettem meg hitében . . . Ma azt kérdeztem magamtól: Vajon meg fogom-e őrizni saját hitemet? . . . Ó, az a jámbor üzem, ahol oly sok van a vallásból és oly kevés az Istenből . . . Azután a «kedves hívek»: ez a jólétben élő kollektívum, amely csupa individualistából áll, tunyák, némák, készségesen felejtik ki Istent a számításból vagy legalábbis azonosítják Őt a fennálló — vagy megkívánt — társadalmi renddel.»

A diagnózis mindenütt azonos: bizonytalanság, nyugtalanság, kérdések és kétségek. De ugyanakkor: magabizallság, keresés, vágyódás a végső értékek után! És változatlan marad a papi feladat maga is: emberekből keresztényeket faragni, azaz őket Jézus Krisztushoz vezetni. Egy keresztény család, egy hívő közösség élete, amely a hétköznapi próbáját megállja, még ma is meggyőző erejű: fiatal emberek fülét és szívét is megnyitja az isteni hívás számára és felbátorítja őket, hogy a hívásnak engedjenek. Mindenki, aki segít az ifjúságnak, hogy magukhoz és életükhöz igent mondjanak, hogy áldozatokat hozzanak, hogy a magukét másokkal megosszák; mindenki, aki segít nekik, hogy önállóan gondolkozzanak, hogy egymásért felelősséget vállaljanak, hogy segítsenek és imádkozzanak; mindaz munkatársa egy reményre jo-

gosító keresztény hivatásnak. És újra meg újra imádkoznunk kell, hogy az Úr embereket küldjön arra a munkára, melyet a szolgálat szellemében Ő maga is végzett. Isten emberek segítségével keresi munkatársait, hívó, remélő, szerető, Krisztust követő emberek segítségével. És ha valakit közelébe hív az Úr, nem azt kérdezi: «Szeretnél-e talán követni engem?» Nem, hanem így szól: «Kövess!» Mintegy ugrásra készítet: a hitből — a hitbe. Jézus azt kívánja, hogy világosan, érthetően feleljünk: «Igen!» vagy: «Nem!», nem pedig, hogy langyosan, határozatlanul, hátvédet keresve válaszoljunk: «Hát esetleg, de csak akkor, hogyha . . . » Attól, akit az Úr elhív, egy egész élet odaadását kívánja meg: a gyengék, az elhagyottak, a keresők, a küzdők, az elveszettek odaadó szolgálatát. Krisztus szolgáló Uruk szolgálatát kell hogy folytassák: élni — a többiekért. És ez a szolgálat egyben útmutatás: segítő készség és kíséret azon a krisztusi úton, amely az Atyához vezet.

A krisztusi hívás elsősorban nem a saját tökéletesség felé hívja az embert, hanem a szeretet és igazság szolgálatára. És ami az igazságot illeti, ott elsősorban nem beszédéről, vitákról és bölcselkedésről van szó, hanem Isten igéjének hirdetéséről és a szentségek közvetítéséről. A ma embere és a jelen idők közösségei várva várják a megfelelő Igét és a szentségi kegyelmeket, hogy a köznapi életben megtalálják a jövőbe vezető utat, hogy a szenvedés sötétjében bátorításra és biztatásra leljenek, hogy feltámadjon bennük a jó iránti lelkesedés és a szeretet, hogy felfedezhessék a szenvedés és kereszt végső értelmét és értékét.

És mivel az egyesek és közösségek az igére és a szolgálatra rá vannak utalva, mindannyiunknak közös gondja a papi hivatások ápolása. Ezt a közös felelősséget sokan még egyáltalában nem is érzik, vagy ha igen, úgy legfeljebb csak mintegy véletlenül, mellékesen és többek között. A közös felelősség általában megszűnik ott, ahol már nincs mit «megszervezni». Pedig nincs más út családjainkban és közösségeinkben papi hivatások előkészítésére és ápolására, mint minden egyes hívő meggyőződése és cselekvése: keresztény életstílus, buzgó imádság és a felelősség gyakorlása a hivatalos kötelességek teljesítésén messze túl.

Mindez különösen is áll a nagy területeken szétszórt emigrációs hitközösségekre. Az ő felelősségük sokszoros, ami az emigráció lekipásztorainak mai és holnap utánpótlását és támogatását illeti.

WALPER FERENC

A PAPNEVELÉS SEGÍTŐI

A bécsi Pázmáneum vezetősége ezúton is megköszöni mindazoknak, akik adományaikkal segítik az intézetet a papnevelés munkájában. 1976 ősz óta a következő **adományok** érkeztek:

Dipl. Ing. René Helbig (Wien) 300.— OS; N. N. (Svédország) 10.000.— OS; Sr. Orczy Matild (Pressbaum) 200.— OS; Frau Ilse Lang (Villach) 1.000.— OS; Dr. Harmath János (Säckingen, BRD) 1.000 DM, valamint további havi 25.— DM; Frl. G. Zandanell 1.000.— OS; a bécsi Szent István Egylet «Kocka akciója» 5.000.— OS. Isten áldása kísérje áldozatkészségüket!

A Pázmáneum bankszámlája:

«Bankhaus Schelhammer und Schattera, Wien I., Konto Nr. 13.352, zu Gunsten des Pázmáneums, A-1090, Bolzmannngasse 14.» Az átutalás célja: «Spende für Priestererziehung».

Az adományokat időről időre az Életünk-ben nyilvánosan is nyugtázzuk. (Ha ezt nem kívánná, kérjük annak közlését.)

Egy alkalmissal felmerült érdeklődésre adott válaszukat ezúton is megismételjük: természetesen hálásan vesszük, ha valaki **végrendeletében** megemlékezik a Pázmáneumról. Tájékozódjunk azonban előbb illetékes helyen (közjegyző, bíróság, ügyvéd) az illető országban fennálló előírásokról. Ausztriában pl. saját kézzel írt végrendelet magában is érvényes. Géppel írt, vagy előszóval tett végrendelet érvényéhez **három** tanú aláírása, illetve bizonyossága szükséges. (G. E.)

ERDÉLYBEN

A román híradások szándékosan elhallgatták a földregésokozta károkat Gyulafehérvárott, Háromszék és Csíkmegyében. A német katolikus segélyszervek: a Német Püspökkari Konferencia, a Caritas és az Ostprieesterhilfe, sok millió DM gyorssegéllyel siet a megrongált katolikus templomok és plébániák segítségére Erdély területén és Bukarestben is. De segítség nélkül maradnak a magyar kórházak.

A müncheni Magyar Főlelkészség vállalja a gyűjtés megindítását és központi irányítását a magyar lelkészek bevonásával. Az április 18-22.-i lekipásztori konferencia külön is foglalkozott a kérdéssel. Nyomatékosan kérjük a magyar lelkészeket és a magyar sajtót, kapcsolódjanak be az akcióba. Pénzadományokat csekken címünkre: **Ung. Kath. Oberseelsorge, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40; Postacsekken pedig: Kath. Ungarseelsorge Nr. 9000-806 — «Erdély»** jelzéssel kérünk. — **Amerikában** a gyűjtést a Ferencs Atyák irányítják: 1739 Mahoning Ave., Youngstown, Ohio 44509. (MET.)

A fatimai üzenet lényege

A fatimai üzenet lényegét, a bűnbánat, az engesztelés és vezeklés szellemét különösen is igyekezett Mindszenty József bíboros-prímásunk a háború utáni nehéz időkben a «vértől és könnytől ázott» magyar földön meghonosítani és kibontakoztatni. Erre emlékezve idézzük körleveléből és Fatimában mondott beszédéből az alábbi részleteket.

Kedves Híveim!

Május 13-án fővárosi buzgó híveim hatalmas tömegével imádkozva, együtt emlékeztünk a Szikla-kápolnában és környékén arra a jelentős harmincadik évfordulóra, hogy az Úr 1917. éve eme napján a Boldogságos Szűz megmutatta Szeplőtelen Szívét a három romlatlan gyermeknek, hatalmas, több tízezres tömeg imádkozó együttlétében Fatima határában. Szeplőtelen Szívén át engesztelést sürgetett az emberi lelkeknek a kárhozattól való megmentésére, az Istennek a bűnök egekig csapkodó, vakmerő és örvénylő áradata miatt gyúlt haragjának lecsillapítására és távoztatására . . .

Nincs hőbb főpásztori vágyam és óhajom, minthogy egész főegyházmegyém járja át az engesztelés lélek- és országmentő árama és főegyházmegyém, főváros és vidék, legyen az engesztelés tűz- és gyújtópontja. Ha híveim jó és buzgó engesztelők, nyugodtan nézhetnek földi életünk és eljövendő ítéletünk elé. Ezért szólok újból kedves mindnyájatokhoz az engesztelésről.

A karácsonyi engesztelő körlevelünk alapvető gondolatait csak érintőleg idézem emlékezetetekbe. Az engesztelést

a kinyilatkoztatás és a magyar történelem sürgeti, no és a lelkek, a társadalom bűnökben fuldoklása. Általános engesztelést hirdettünk meg 1947 irányelveként minden katolikus egyén, család és intézmény körében. Megjelöltük a módozatokat is. Most részben számonkérésként, felújításként, de egyben elmélyítésként is ajánlom figyelmetekbe az akkori tanításokat és útmutatásokat.

Az engesztelésen ne gondoljatok el valami új vallást vagy egyesületi irányt és életet, amely feleslegessé tenné eddigi vallási életünk gyakorlatait és lélektelvételeit. Nem, ez az engesztelés az igazi vallásosság egyik legszebb virága. Amióta a bűn megjelent a földön, az Isten és ember kapcsolatának, a valásnak mély hulláma volt és marad is. Mindenkor az engesztelés. A végtelenül szenthez a bűnös csak bűnbánattal, megtéréssel, tehát legigazibb engeszteléssel közelíthetett és közelíthet.

A Krisztus Király helyett a bűn uralkodik. A bűn kárhozatot, Jézus pedig örök életet kínál. A világ a kárhozat felé indul. A földi élet percnyi, a kárhozat örök. Pedig, ha látná a világ egyetlen nap elkövetett bűneinek tömelegét és a szentek szemével látni,

szemlélni tudna egyetlen halálos bűn állapotában lévő lelket, visszaiszonyodnék, visszatántorodnék a bűnözéstől, a léha és bűnös élettől, a hanyagságtól, közönytől, lélektelenségtől, a lanyhaságtól, bűnök rajzása közt is magára öltött, kárhozattermő nyugalomtól.

A bíboros a következő módokat ajánlotta híveinek:

1. minden első szombaton végezzétek hatalmas tömegekben a magyar katolikusok millióival az engesztelő szentáldozást a Szeplőtelen Szív tiszteletére. Ezt lelkipásztoraitok is előre meghirdetik. Más családtagok végezzenek aznap délutánokon szombati engesztelő imaórát. Papjaim adnak ilyen első szombati imaórára közös, meghirdetett alkalmat.

2. A rózsafüzért templomokban, családokban, csoportokban, magános úton minél gyakrabban és megint a hívő milliókkal együtt végezzük.

3. Az élet keresztjeit engesztelő szándékkal türelemmel hordozzuk.

4. A szentmiseáldozatot, mint engesztelőáldozatot tekintsük, végezzük és mondassuk. Krisztus is így mutatta be elsőnek: Atyám, bocsáss meg nekik (Luk. 23, 34).

5. A szentgyónást mélységes bűnbánattal végezzük. Az eltévedt juh, a tékozló fiú igazi, maradéktalan vissza- és megtérése legyen az.

6. A többi, ismert módozatot nem sorolom fel, de mellőzni sem kívánom, azokat is alkalmazzuk.

A szándék, amelyre végezzük, Magyarország és az egész világ bűneinek engesztelése.

Jézus imádat Szívét és Mária Szeplőtelen Szívét engesztelni, Hívek jöjjetek. Ez lesz az idő és vívóter, amikor és ahol a bűnbánatnak, részvétnek, együttérzésnek, erénynek, jószágnak és szeretetnek meg kell vívnia az ember-tömegek bűneivel, kárhozatával és a nekikevélyedett gonosszal. Jézus Szívének és Nagyasszonyunknak ez a fellelte kedves, annyiszor sürgetett, magunknak megmentő és üdvös. Egyházunknak, hazánkunknak a sebekből kiépülést és felemelkedést hozó lépés lesz. Fel a buzgó, közös nagy erőfeszítésre! Hallgasson el a panasz, hogy Magyarország a nagy vétkezés és a kevés imádság földje! Kérjete, zörgessetek és keressetek! Jézus és Mária sürgetve sürget. Ezzel várjuk és elérjük a lelkek megmenekülését, népünk váltságát és vigasztalását (Luk. 2, 25, 38). Amen.

Esztergom, 1947. Pünkösöd.

József s. k.

bíboros-hercegrímás
esztergomi érsek

Mindszenty bíboros vezette Fatimában az 1972 október 13-i ünnepségeket megnyitó Rózsafüzér-körmenetet.

Részletek Mindszenty bíboros beszédéből

Krisztusban Kedves Testvéreim!

Lelki megrendüléssel lépek Fatima földjére, mint amilyen megrendüléssel álltam 48 évvel ezelőtt Lourdes keresztútján a 10. állomás előtt, amely az Üdvözítőt, a fájdalmak férfiát ábrázolja, amint ruháitól megfosztják, epével, ecettel itatják.

Ezt a Lourdes-i kálváriát az első világháború előtt a világ népei állították és a 10. állomást éppen az én hazám, az én nemzetem állította akkor, amikor még ép és egész volt ugyan a Kárpátok koszorújában, de mintha csak előre érezte volna, hogy mihamarább rááll a keresztútra s jön a nagy megfosztás, az epe és ecet keserű világa.

Sajnos, a népek és országok eltűnéséről szóló fatimai jövendölés az én hazámat is érintette.

A Szűz Anya 1917-ben az egyre borzalmasabbá váló első világháború alatt az egész emberiséget figyelmeztette itt Fatima földjén: az emberiség térjen vissza Istenhez, törvényeihez. Ami keresztje, sebe, baja volt vagy fenyegetett, ó, az emberi nem azt mind elkerülheti, megnevezetten is a keleti istentelenséget és embertelenséget. Bejelenti az első világháború végét, de a második jöttét is. Megígéri Oroszország megtérését, ha megtörténik a Szeplőtelen Szívnek a felajánlás és jönnek az elsőszombati szentáldozások. Ha nem, Oroszország más útra lép, ami világromlással lesz azonos.

Ezt a Szűz Anya az egész világnak meghirdette.

Ki méri fel a bekövetkezett iszonyat-örvényeket? Két világháború, két ilyen világbéke talán száz millió halottal, csak Keleten 20-25 millió szerencsétlen rab a kényszermunkatáborokban, a két göcből indított vallásüldözés emberek, templomok, iskolák, temetők és anyaméhek ellen, országok pusztulása és veszte.

Voltak hatalmas rétegek, melyek megértették és követték az Irgalmasság Anyjának az üzenetét. Szinte egész országok, mint Portugália is, új, a gyakorlati hitélet útjára léptek a Szűz Anya által hozott fényárral. De ez csak a kisebbség a három és fél milliárd emberből. A nem keresztény tömegek ma talán messzebb vannak Krisztus útjától, mint bármikor, hiszen a keresztények is közönyön át inkább posványosodnak. A misszionáriusok serege pedig megcsappan nemcsak a nem-keresztények közt, de az évszázados keresztény civilizált világban is . . .

Én emberségesebb nemzedékről szólok hozzátok. Amikor Fatima intelme után otthon ráncszakadt a nemzeti szerencsétlenség, Portugáliában — különösen ezen a szent helyen — nem szüntek meg könyörögni értünk. Ez az ország 1956 november 18-án értünk ma-

jon be minden tisztos családot, mint ahogyan ez a fénysugár ott volt a három fatimai gyermeket nevelő családokban is.

Onnan Kelet felől ma a cél érdekében hirdetik, hogy hiszen a legelrugaszkodottabbak is szelid bárányok

Mindszenty bíboros a jelenési kápolnában imádkozik a kegyszobor előtt.

gyarokért nemzeti zarándoklatot rendezett. Résztvett rajta 300.000 ember, akik a lejtőkön mind gyalog jöttek, vagy legalább az utolsó kilométereket tették meg gyalog. Köztük az akkori lisszaboni pátriarcha, D. Manuel Cerejeira Convalves bíboros is. A Szentély akkori rektora és János püspök vállalták a rendezést. De emellett az ország minden pontján imamegmozdulások voltak és Magyarországot máig is «Hungaria Martyr»-nak nevezik itt Portugáliában.

Akkor tudódott ki, hogy a Valnikos-i jelenési kápolnát magyarok építették. Oda vonultak tehát a portugálok ezrével lelkipásztoraikkal az élen s ott mutatták be a szentmiséket Magyarorszáért. (Így közli P. Kondor Lajos.)

Portugálok, magyarok ápoljátok a népek szolidaritását szeretetben, megértésben, egymás segítésében s minden gyűlölködést, amit irányított propaganda szervez, félretéve. Nekünk, Isten gyermekeinek, arra kell törekednünk, hogy a Szűz Anya fénysugara ragyog-

lettek ott. Ne higgyétek! Gyümölcszeiről ismerjük meg a fát. Hogy ott több a templomba-járó, mint egyik-másik nyugati országban, az lehet; de ez nem az ottani rezsimek az érdeme, hanem a kereszt alatt roskadozó keresztényeké. Másrészt a falu a városra, a város a falura, még inkább a külváros a belvárosba megy, amikor misére megy. Ez annyit jelent, hogy juhok úgy, ahogy még vannak, de saját plébánosok, pásztorok már alig. Ott Keleten a bárányok pásztor nélkül vannak. Hogy mi lesz a juhokból pásztor nélkül, azt tudjuk. Ma is igaz, hogy megverem a pásztort és elszélednek a nyáj juhai. És arrafelé hatalomban vannak a farkasok, noha báránybőr a legújabb divatjuk.

Nekünk, magyaroknak Lourdes-ban az első világháború előtt csak egy állomásunk volt az ottani keresztúton. Ma itt Fatimában egész magyar Kálváriánk van. Ez annak a jele, hogy keresztünk enyhülés helyett súlyosbodott; de Szűz Mária hazánk reménye!

Könyvismertetés

Szirmai Károly művei a kritika tükrében. — Megemlékezések, levelek, tanulmányok, kritikák, interjúk. **A Szirmai Társaság és Archívumok kiadása.** — St.Gallen — Stuttgart — New-York, 1977.

Munkatársak segítségével rendezte sajtó alá Dr. Szirmai Endre az Édesatyja emlékét őrző, valamint az irodalmi munkásságát és teljesítményét méltató írásokat. Ezek ugyanis «szerves részét képezik annak a gazdag irodalmi hagyatékknak, — írja az előszóban — amelynek feldolgozását 1972 végén kezdtem meg Benkő Ákos — a Szirmai-életmű és hagyaték egyik legjobb ismerője — segítségével.»

Az új könyv anyagát mintegy három nagy kötetre terjedő gyűjteményből válogatták. A legkorábbi írás Juhász Gyulától való, aki már 1910-ben «irodalmunk nagy ígéretének» nevezte az ifjú Szirmai Károlyt s így nyilatkozott róla: «Mintha egy nagy gyakorlattal rendelkező, s nem egy 20 éves költő sorait olvasnám». Tormay Cécile pedig azzal fejezi be a fiatal Szirmai Károlyhoz írt levelét: «Ha van kész írása, küldje el hozzám (a Napkelet számára). Tehetsége meglepett és megilletett».

A kötetből betekintést nyerünk egy kisebbségi sorsban élő magyar író jelentőségére és arra, hogyan kellett a feltornyosuló nehézségekkel megküzdnie írotársaival együtt az idegen uralom alatt. Megismerjük, milyen szegényes eszközökkel indul a délvidéki magyar irodalom, és mekkora nehézséggel kell megküzdniök a bátor és lelkes vállalkozásoknak. Látjuk az irodalmi élet indulását, gondjait és egyre jelentősebb eredményeit. Szirmai Károly Budapesten már ismert író, amikor a két háború közt visszatér szülőföldjére (Óbecsén született) és az egyik bácskai gyártelepen, a verbászi cukorgyárban vállal tisztviselői állást.

Érkezésekor a bontakozó magyar irodalom éppen folyóirat nélkül volt. Költők és írók műveinek szegényes megjelenést biztosított az egyik napilapban a négyoldalas rész, a Mi Irodalmunk. Az itt meghirdetett novella-pályázaton Szirmai Károly győzött **Holló** című novellájával, amely a bírálatszerint «messze kiemelkedett a többi közül». «Legnagyobb értéke — mondja róla a kritikus — a kiforrott, pompás, gyönyörű írásművészet . . . Inkább prózában írt költemény . . . magával ragadó, mert az élet keserű törtetését érezzük a holló fáradt szárnycsapásaiban».

1933-ban megalapították a délvidéki irodalmi folyóiratot, a **Kalangyát**. A színvonalas irodalmi lapnak Szenteleky Kornél halála után Szirmai Károly lett a szerkesztője. Kilenc évig állt a lap

élén és így lett a jugoszláviai magyar irodalom irányítója és gondozója. «Ha erdővé, vagy akár csak szerény akáccossá is terebélyesedett jugoszláviai magyar irodalmunk — írja halála után egyik méltatója — ezt neki köszönhetjük . . . az eszményi szerkesztőnek, irodalomszervezőnek, aki értékeket tudatosított és közvetített. A vérbeli alkotó művészeknek, aki a bátorság kényszerével, a humánus és az emberi önérzet következetességével írt itt közöttünk utolsó leheletéig».

Értékeljük a kiadó nemes vállalkozását és vele együtt reméljük, hogy az új kötetből «még jobban, még alaposabban megismerik az olvasók azt a Szirmai Károlyt, akinek mindig a színvonalas irodalom és az egyetemes emberiség ügye lebegett szeme előtt, aki mint kritikus és irodalompolitikus is jelentős alakja a jugoszláviai és az egyetemes magyar irodalomnak». (V.J.)

Ki ismerte MAGYAR ISTVÁNT ?

Szül. 1929 jan. 1-én Nagylengyelben, Zala m.

A 2. világháború végén a Bódeni-tó környékén légharító bevetésben, majd francia hadifogságban volt Clermont-Ferrand-ban.

Hazatérve 1951-56 között az Eötvös Lőránt tudományegyetemen, majd 1959/60-ban Pécsen a Tanárképző Főiskolán tanult. Ezt követően Budapesten volt tanári állásban. 1961-ben kijött Németországba és Hechingenben (Württ.) élt 1972-ig. Innen Mannheimbe került egészen 1976 márc. 30-án bekövetkezett haláláig. —

Ki ismerte őt? Ki tudja igazolni a fenti adatokat? Szíves válaszokat kér özvegye «Nyugdíjügyben» az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

ÉVFORDULÓ INNSBRUCKBAN

Alapításának és ünnepélyes megnyitását 20. évfordulójáról emlékezett meg az innsbrucki magyar intézet, melynek maga az Istenben boldogult hercegprimásunk adta meg jutalomképp a **Mindszenty Kollégium** elnevezés használatát. Az évforduló alkalmából **Hofrat Hans Inama Sternegg** és **Consul Johannes Trentini** megfestették **Madelaine Consolati** déltiroli festőművésznővel **Mindszenty** **portrait**-ját és az intézetnek ajándékozták. Ennek leplezésére került sor az **1977 évi április hó 1-én** este tartott ünnepségen. Bevezetőjében **Msgr. Dr. Gróh Béla** megköszönte az intézet nagyszámú jóttevőjének a támogatást. «Rendszeresen senkitől nem kaptunk szubvenciót» úgy mond «egyedül az **isteni gondviselés tartott és tart ma is**». — **Dr. Paul Rusch** innsbrucki püspök leplezte le a képet. Beszédében kiemelte azt a **lelki kapcsolatot**, mely minden akadályt legyőzve összeköti a hitvallók seregét; melyet semmiféle elnyomás nem tud megszüntetni. A Máltai Lovagrend ausztriai nagypriorja, **gróf Kinsky István** magas kitüntetésekkel adta át az intézet pártfogóinak és jóttevőinek. Az elmúlt 20 esztendő alatt az **intézet illetőleg annak jótévői kb. 2000 magyar fiatalok részesei tartós segítségben**. Ezek közül kb. 200 szerzett doktorátust. Ausztriában ma is napirenden van azoknak a magyar fiatalok problémája, akik a közelmúltban kényszerültek hazájukat elhagyni. Így az intézet munkája ma is időszerű. (Dr. G. B.)

BADEN POWELL JUBILEUMI CSERKÉSZTÁBOR EURÓPÁBAN

Az európai cserkészkerület az idén **július 24-től augusztus 6-ig**

rendezi meg a cserkészlet alapítójának, Baden Powellnek 120 éves születési évfordulója alkalmából

CSERKÉSZ NAGYTÁBORÁT

a festői szépségű Fichtengebirgében, Hammermühle-nél (Eschenbach). A táborra jelentkezhetnek fiú- és leány-cserkészek (csapatokból és szórvány

örseinkből) 10-20 éves korig. A tábor alkalmából rendezik meg az európai segédtisztképző tábort is. — A nagytáborral egyidőben külön «Iskola Tábor» is tartanak, magyarul gyengén beszélő fiatalok számára.

KISCERKÉSZEINK TANYÁZÁSÁT

a Kastl melletti Bärnhofban, — ugyancsak **júl. 24-től aug. 6-ig tartjuk**, — 6-10 éves korú kisfiú és kisleány kiscserkészek számára.

Részletes ismertetőt kívánatra szívesen küldünk! — Cím:

Ungarischer Pfadfinderbund — Magyar Cserkészszövetség
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.
Tel. (089) 982637

FIGYELEM!

A Mindszenty stációra adakozni lehet ezen a Postcekkontón:

PScheckamt, 8 München, Nr. 90 00 806, Ung. Oberseelsorge, Mindszenty-Station

Az egyházi szobrászatról

Szobrászat alatt általában az emberi (vagy állati) alaknak térbeli, azaz háromdimenziós művészi megformálását értjük. A «művészi» jelzöt azért kell hangsúlyoznunk, mert magasabb értelemben vett szoborművet csak arra hivatott, teljes felkészültségű szobrászművész alkothat.

Mint a festészet, úgy a szobrászat is sokféle anyagot használhat fel alkotó munkájában. A szobrászat alapanyaga a lágy, kézzel is könnyen formálható **agyag**. Elgondolását először agyagban valósítja meg a szobrász. Arról készül a gipszöntvény, majd a gipszöntvényről a bronzban, márványban vagy más időálló anyagban kivitelezett végleges szobormű.

Nagyméretű, nemes anyagú és magasabb művészi igényű szoborművek kivitelezése rendkívül költséges, hosszadalmas és komplikált. A szobrászművész nem is kezd ilyen munkába addig, amíg nincs biztosítva a várható költségek fedezése, beleértve saját művészi munkájának díja is. Szükség van tehát olyan intézményre vagy személyre, aki a művet megrendeli és a kiadások fedezését biztosítja. **Művész és megrendelő**, — ez a két életrehívója a nagy alkotásoknak.

A szobrászok minden időben szívesen vették tárgyaikat a vallási témakörből, az Egyház pedig mindig hatalmas pártfogója volt a művészetnek, sőt évszázadokon át szobrászat és egyházi-szobrászat egyet jelentett. Már az ókeresztény művészetben megjelenik a Jó Pásztor kedves fiatal alakja, válain a szimbólikus Bárányal, mely egyben az állatszobrászat újjászületését is jelenti. Később, a román és gótikus kor századaiban, az egész középkoron át az egyházi szobrászat jelentette az élő művészetet és mutatta a fejlődés irányát.

Teljes virágzásában az egyházi szobrászat a renaissance- és barokk-korban bontakozott ki. Michelangelo, majd Bernini alkotásai szinte napjainkig iránytmutatóak. Ma, a nukleáris korszak vajdú évszázadában minden más értékkel együtt válságba jutott a szobrászat is. Hit nélkül nincs művészet, szerencsétlen korunk önmagára nem lelő tévelygése és hitlensége hanyatlásba döntötte az egyházi szobrászatot is. Áldozatul esett az egyeduralmódóvá lett technikai civilizációnak, gyáripari cikké vált. Egyházi szobrokat előállító nagyüzemek szériában «gyártják» a templomainkban mindenütt látható, különböző méretű, kikozmetikázott Madonnákat és szenteket, olyan öltözetekben, amilyeneket soha, senki, sehol sem viselt, gazdag aranyozással és «termé-

szethű» színezéssel, mint a kislányok babái.

Ha nem értünk is mindenben egyet modern templomépítészetünknek képeket-szobrokat elvető, puritánul rideg belső kiképzésével, feltétlenül javára kell írunk a lelki elmélyülést fokozó egyszerűségekre való törekvést. Mert Krisztusnak vagy a Szűzanyának idealizált szobrászi megjelenítése indokolt, sőt a vallásos érzés fokozására kívánatos is, de — éppen transzcendentális vonatkozásánál fogva — csak művészi fokon engedhető meg. Elég, ha itt Michelangelonak a San Pietroban lévő világhírű Pietáját említjük meg. Milyen örökérvényű, megrendítően tökéletes egybekapcsolása az a Szűzanya és a halott Krisztus alakjának, kiemelve a hétköznapiaságból a márvány időtlen fehérségével! Hogy mi lesz ebből a remekműből, ha egy mai egyházi szoborkészítő nagyüzem egy gyenge szobrásszal úgy-ahogy lemásoltatja Michelangelo alkotását, és hogy «szebb» legyen, élénk színekkel kiszínezi az arcot, testet, ruházatot, azt, sajnos, nem egy templomban van alkalmunk látni.

Vallásos tárgyú szoborműveknél, egyéb tárgyú szobroktól eltérőleg, az érzelmi tartalom és lelki elem pótolhatja a művészi kivitel fogyatékosságát. Így például a mariazei kisméretű, fából faragott 12. századi Madonna-kegyszobor, Magnus szerzetes primitív műve bizonyára nem magas szobrászati értéke folytán lett mindmáig általános tisztelet tárgya, hanem a hozzáfűződő hagyomány tette közkinccsé.

Ide sorolhatók a vallásos tárgyú népi faragványok is: Betlehem-jelenelek a Szent Családdal, angyalokkal, pásztorokkal, napkeleti bölcsekkel és állatokkal, gyakran figyelemreméltó szobrászi tehetség jeleivel. Ehhez azonban semmi köze sincs az üzletszerű gyári tömegtermelésnek és általa az izléstelenség terjedésének.

Olykor azért ma is sor kerül monumentális egyházi szobormű alkotására: Krisztus, Mária vagy valamelyik szent szobrának felállítására szabad téren vagy templomban, de szobrot kaphat az Egyház valamelyik mai hőse vagy mártírja is. Kísérjük röviden végig egy ilyen mű létrejöttének folyamatát a kiindulástól a leleplezésig.

Első és legfontosabb: a kivitelező művész személye. Ezért rendszerint pályázat dönti el, hogy ki kapja a megbízást. A pályázat lehet általános, azaz bármely művész résztvehet benne, vagy pedig szűkebbkörű, csak meghívott művészeknek szóló. Mindkét esetben egy erre a célra alakult bizottság vagy zsűri választja ki a pályázatra beküldött kisméretű gipsz-szoborművek közül a legmegfelelőbbet. Előfordulhat az

is, hogy pályázat mellőzésével bíznak meg egy szobrászt a mű megalkotásával, ha a művész már előzőleg tanújelét adta magasfokú tehetségének.

Mert monumentális szobormű alkotására nem minden művész képes. A szabadban álló szoborműveknek megvannak a maguk benső törvényei. Leegyszerűsített, összefüggő formák, bizonyos időtlen állandóság, egy főnézetre való kiérlelés és nemes méltóság az összhatásban, mind alapvető követelményei a monumentális szobrászatnak. A művésznak már munkája megkezdésekor tudnia kell, hogy milyen anyagban kerül műve végső kivitelre. A bronz merészebb mozgást tesz lehetővé, míg a márvány, törékenysége miatt fogva a zártabb, tömörebb formákat követeli meg.

A szobrász rajzi vázlatok után agyagban mintázza meg, kis méretben, a megszülető művet, majd végleges nagyságban formálja ki, szintén agyagból, a kiérlelt szoborművet. Ennek megformálásához az emberi test csontvázához hasonlóan **vas-vázat** készített a szobrász, a kívánt mozdulatnak megfelelően, és erre a vázra rakja fel az agyagot. Munkája hetekig, sőt hónapokig tart, míg végre kialakul a szobormű a maga teljességében.

A kész agyagszoborról gipszöntvény készül és az a gipszöntvény szolgál alapul a kívánt végleges anyagban való kivitelhez: a bronzbaöntéshez vagy márványba-faragáshoz. Mind a két eljárás rendkívül komplikált, hosszadalmas és költséges. Nem is maga a szobrász végzi, hanem erre a célra létesített gyárszerű üzemek megfelelő szakemberei.

Következő lépés a szobormű helyének kiválasztása. A mindennapi környezetből való kiemelést a **talapzat** biztosítja, melynek megtervezése egyesített építészeti és szobrászati feladat. A talapzat **ideális teret** teremt a szoboralak körül. Olykor mellékalakok is szerepelhetnek rajta, teljes testiségben vagy domborműben. Ezeknek természetesen formai és érzelmi kapcsolatban kell lenniök a főalakokkal.

Szobrászat és festészet különböző ágai a képzőművészetnek, természetesen határaik adva vannak, tehát a szobrok befestése vagy egyéb úton való színezése **nem szobrászati** feladat, csökkenti a szobormű plasztikai értékét. Különösen megszívlelendő ez az alapvető elv az egyházi szobrászatban. A mai művészetellenes, beteg áramlatokat azonban szobrászatban-festészetben egyaránt elsöpri az idő. Az egyházi szobrászatban is felbukkanó absztrakt túlzások után már vannak is biztató jelei a művészeti igény újjászületésének.

BÍRÓ BÉLA

Gizella magyar királyné emlékezete

A római Istentiszteleti Kongregáció 1975. júli. 11-i döntésével hagyta jóvá Németország 23 egyházmegyéjének saját miseszövegeit. Ekkor nyert kedvező elintéztést a passauai püspöki hatóságnak az a kérelme is, amelyben a szentéletű királynénak már régóta máj. 7-én tartott ünnepére saját miseszöveg engedélyezését kérte. A még 1975. áprilisában Rómába küldött beadványra adott válasz szövege a Sancta Gisela — szent Gizella kifejezést használja. Az egyházmegye területén 1976. máj. 7-én, hivatalos egyházi jóváhagyás alapján emlékeztek meg első ízben a szent magyar királynéről.

Az ünnep miseszövegében az istendicséretre felszólító zsoltárrészlet bevezetője utáni ima szavai a földön Isten országát kereső és különféle utakon az Ő szolgálatában buzgólkodó Gizella közbenjárását kérik számunkra, hogy hivatásunkban mi is hűek maradjunk és elvegyük égi jutalmunkat. A Bölcsesség könyvéből vett olvasmány az életbölcesség értékére és tulajdonságaira hívja föl a figyelmet, a Máté-evangélium két példabeszéde pedig Isten országának páratlan értékét szemlélteti, amiért minden áldozatot meg

kell hoznunk. A záróima ismét Gizella közbenjárását kéri Istennél, szeretetében való megmaradásunkért és a megkezdett jó véghezvitelért.

A Szentszék döntése — annak ellenére, hogy Gizella hivatalos szentté nyilvánítása még nem történt meg — méltóan csatlakozik a közelmúlt évek világszerte megrendezett magyar katolikus megemlékezésekhez, amelyeknek középpontjában szent István alakja állt. És ha nagy királyunk emlékezetét — születése ezeréves fordulóján — azért újítottuk föl, hogy magyarságunkat átjárja, felvillanyozza a szentistváni eszmék éltető ereje és áhitattal forduljunk a nemzet «tündöklő csillagához», amely a jelen nyomorúságai fölé emelkedve a jövő helyes útját is megvilágítja, akkor fölemelő érzés és örömtudni, hogy az ünnepi megemlékezésből a szent hitves, Gizella sem maradhatott ki. A tisztelet új fénye vetítődik az édesanyai melegségében, királynői áldozatos jóságában s az országépítő munkában férjét támogató asszony alakjára, aki az akkori magyarság és bajor nép között kifejlődött egyházi kapcsolatoknak is egyik legfőbb tényezője és bensőségüknek is keze volt.

a hagyomány szerint — a menyasszony bátyja, Brunó, a későbbi augsburgi püspök végezte. A mai Regensburg minorita temploma mögött, a rokokódiszítész hercegi templom, az Alte Kapelle egyik falfestménye örökíti meg az ünnepélyes eljegyzést (sponsalia), amelytől több történész elválasztja a később sorra került fényes esküvőt, házasságkötést (nuptiae). Az esküvőre, amelyet 996 végén vagy a következő év elején ünnepeltek meg, István fejedelem fényes kísérettel érkezett bajor földre.

A bajor Wittelsbach uralkodócsalád ősi székhelyén, Scheyernben épült várának kápolnája hagyomány szerint ma is őrzi a Gizella és István közötti házasságkötés emlékét, amelyet szent Adalbert prágai püspök áldott meg. A ma már átépített és bencéskolostorra lett épület kápolnája a szent István- vagy Királykápolna nevét viseli, ahol az olárt kétfelől szent István és a szent rokon, szent Henrik képe diszít. A templomkripta festményei között a jegyescsapat scheyerni útja Adalberttel és az esketés jelenete látható, az 1739-ben épült Keresztkápolna mennyezetfreskója pedig a két szentet, Istvánt és Henriket ábrázolja.

(Folytatjuk)

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

JÖVŐKERESÉS

ezzel a céllal hívnak komoly gondolkodású leányokat háromnapos közös imára, megbeszélésre a szociális testvérek. Azokat hívják, akiket nyugtalanítanak a ma társadalmi kérdései, s érzik felelősségüket a szenvedő embertársak felé. Azokat hívják, akik átéltek lelkükben a nagyobb dolgok felé feszülő vágyakat, s akik tehetségüket, egyéniségüket szeretnék kibontakoztatni a nemesebb felé. Azokat hívják, akik megkérdezik önmaguktól, vajon mit kíván éntőlem az Úristen? Azokat hívják, akik szívesen találkozoznának hasonló gondolkodású társakkal, akikkel, mint barát a baráttal, megbeszélhetnék a jövő terveket, esetleg egy életre szóló hivatásukat, legyen az a mások szolgálata, bármilyen életpályán, szentségi házasság vagy a jó Istennek átadott élet.

A jövőkereső program időpontja: 1977. szeptember első hétvége. **Helye:** Európa közepén, a Bódeni-tó közelében lévő, alkalmas szép vidék. Közelebbi részleteket az Életünk jövő számában közlünk. Érdeklődők előjegyzését a következő címre kérjük:

Palágyi Natália testvér, Talstr. 38. D-7987 Weingarten.

40 évnél többet töltött közöttünk

a királyné, aki mint a bajor hercegi szülők gyermeke vallási alapismereteit bátyjával, Henrikkel együtt a fővárosban, Regensburgban attól a szent Wolfgang püszöktől kapta, aki mint a család lelki vezetője, a gyermekek nevelését is irányította. Mint a magyarok között működő misszionárius, tapasztalatból is ismerte a pogány-nomád nép hitvilágát és erkölcsi életét. 994-ben meghalt ugyan és nem érte meg, amikor növendéke, Gizella 996-ban István fejedelmi örökös feleségként hazánkba került. Mégis föltehető, hogy értesülve a nyugat felé forduló, élesszemű politikai és erősakarú Géza fejedelem magyar követküldéséről Ottó császárhoz és látva a hercegi apa és a magyar vezér barátságát, melegen pártolhatta a gyermekek tervezett házasságát. Értékelti tudta a magyarok jövő királynéjára váró szerepet a katolikus vallás és a nyugati kultúra meggyökereztetésében s ezért igyekezett Gizellát hivatására előkészíteni. Hasonlóan szent Adalbert prágai püspökhöz, aki 955-ben Géza udvarában tartózkodott és nagy hatással volt az ifjú szent Istvánra, aki már keresztény volt, de a bérmálás szentségét Adalbert kezéből vette. Nagy része lehetett neki abban, hogy lelki fia a bajor Gizellát vette feleségül.

Gizella is apácának készült, amikor Géza követei 996-ban Regensburgba érkeztek, hogy a hercegnő kezét István

számára megkérjék. A tervezett házasságkötés háttérében nemcsak a missziós gondolat, de az a politikai terv is szerepelt, amelynek megvalósulása mindkét népközösség számára csak előnyt jelenthetett.

Gyermekévek, eljegyzés, esküvő

A bajor bencés apácák jónevű gandersheimi zárdaiskolájába került fiatal hercegnő apai nagynénje, Gerberga apátnő irányítása mellett, az uralkodó császár testvére, Zsófia társaságában szerezte meg a kor igényeinek megfelelő alapismereteket. Még latinul is megtanult. Művészi érzéke különösen vonzotta a himzéssel készült munkák felé, s ő ezt a tudását fejedelmi bőkezűséggel kamatoztatta a hazai templomaink felszerelésére létesített egyházművészeti himzöműhelyeiben, magyar, bajor és görög apácák lelkes támogatásával.

A nemeshagyományú apácaintézet növendéke — apostoli céltól vezetettve — lemondott a kolostorbalépésről és István-Vajk fejedelem jegyese lett. A kb. 20 éves férfit u.i. atyja, Géza még 993-ban az összehívott magyar vajdák, főurak és nemesek gyűlésében, a régi vérszerződés értelmében — buzogányt adva kezébe és pajzsra emeltetve — utódjának rendelte és a jelenlévőket feleskette reá. A tekintélyes trónörökösrel kötött eljegyzés szertartását —

Márciusi emlékezések

Bizonyos dolgok múlhatatlanul végsődnek emlékezetünkbe, míg másokat elhord a múltó idő. Ifjúkorunk márciusai — ha kutatunk emlékeinkben — nap-sütöttek, melegék, tavaszillatúak voltak. Tizenötödikén iskolások vonultak a pesti múzeum elé, annak lépcsőin szavalták a «Talpra magyart». Az iskolában 1848 márciusát méltatta a tanár úr, Európa-szerzte megmozdultak a fiatalok, hogy lerázzák az abszolutizmus láncait. A tél ugyan még ott leskelődött a kapualjakban, sikátorokban, de a Duna-parton, a városligetben már rügyeztek a fák, tavaszi ruhában sétáltak az emberek. Ha húsvét történetesen márciusra esett, még ha hideg is volt, felvettük a tavaszi ruhát, Feltámadásra mentünk a Belvárosi templomba, utána sörözni az Apostolok-ba.

A mi életünkben is szerephez jutott március hava. 1938-ban Hitler bekebelezte Ausztriát. A német csapatok bevonulása idején, rövid szabadságra Bécsben tartózkodtam. Jól emlékszem a sárga csillagot viselő menetoszlopokra, ahogy megtisztítják a falakat a szocialista, kommunista párt plakátaival. Ma is magam előtt látom azt a csokoládét nyaló fiatal fiút, amint egy zsidó családot utasít, mossa fel a járdát, — mégpedig szaporán, mert meggyűlik a baja. — Budapesten Horthy kormányzó megnyugtatta a közvéleményt»... nem történt semmi, minthogy egy baráti szomszéd ország gazdasági szükségből csatlakozott a nagynémet birodalomhoz. A «Passierschein» és az «affidavit» minden pénzt megérő okmányok lettek. — Erich Kunsti ny. sorhajókapitány kísért ki az Ostbahnhofra. A budapesti gyors ablakában szomorúan nyújtott kezét. «Gott gebe, dass Ihr verschont bleibt» — voltak utolsó szavai. A háború vége felé, Németországba vezényelve, Berlinben halt meg. Honvág és elkeseredés gyorsították halálát.

1944-ben Budapestre is bevonultak a németek. A végzetes március 19-én cockatil party-n voltam egy budai házban. Valamikor hajnalban kerültem az utcára és egy a délipályaudvarnál álló egyfogatú kocsiba, egy ún. konflisba szálltam. A kocsisnak bementem pesti címemet és szépen baktattunk a kihalt budai utcákon. A Krisztina körúton egy német motorizált alakulat előzött meg, majd pedig az Erzsébet-híd budai hídfőjénél német járőr igazoltatott. Ekkor döbentem rá, hogy Magyarország meg van szállva. Ez volt egyszersmind utolsó konflis utazásom Budáról Pestre.

1945 márciusa már mozgalmasabb volt. Egy tehervonat fékfűlkéjében utaztam Sárbogárdtól Kelenföldre vagy két napon keresztül. Első utam Skublics Viktoréhoz vezetett a Horthy Miklós

körúton. Rögtön azon tanakodtunk, hogy miképp jutok át Pestre, mert — mint mondták «szedik össze az embereket», egy kis krumplipucolásból, vagy egyéb «malinka robotból» lehet többéves Szibéria. Megállapodtunk, hogy az akkor kb. öt éves kisfiúnak szépen, szakszerűen bekötjük fejét, én a hátamra veszem s úgy vonulunk át a Ferenc József-hídon. Baktattunk is szépen a pesti hídfőig, amikor is egy orosz «davaj» ordítással megállít. A kisfiú jajgatni kezdett, mint ahogy megállapodtunk, egy másik orosz mellettünk termett és szabad utat mutatott a Vámház-körút felé. A kisfiú, akit a hátamon vittem, ma felnőtt ember, Kanadában van jól fizetett állásban. Mint egyszer írta, most is őrzi azt az ezüst szelencét, amit neki adtam és amibe be volt vésve «1945 március 27 Ferenc József-híd».

1953 márciusában meghalt a «nagy» Sztálin és én megint repültem állásomból. Előzőleg azonban fel kellett ajánlanom egy havi fizetésemet államkölcsönként, mert — mint mondták — ezzel nagy csapást mértek az imperialista ellenségre. Vasárnap megegyeszer be kellett mennem. Egy brigád tagjaként gyomlálnom kellett egy lágymányosi szántóföldön, mert — mint mondták — ezzel segítem építeni a szocializmust.

1957 márciusában, szép korai nap-sütésben sétálok a Bécsi utcán. Még frissen éltek bennem az 1956-os magyar forradalom emlékei. Bámultam a Kärntnerstrasse, a Graben kirakatait, néztem a sok jól öltözött embert. Vettem egy cipőt valódi bőrből, mert Pesten egy pár jó cipőért egy havi fizetésemet kellett az asztalra tenni. Első fizetésemből villanyborotvát és Nylon inget vásároltam, ezek a cikkek akkor Magyarországon ismeretlenek voltak. Egynehány kiváltságos ún. külkereskedelmi utazó juthatott ilyen kincsekhez, — mi deklasszált elemek csak álmodhattunk róluk.

Az idei március, hála a jó Istennek, eseménytelen volt. Nem indult el mozgalom sem balról, sem jobbról, csak az időjárás volt melegebb a szokottnál. A Ring-en ültem ki egy padra és eltűnődtem egy amerikai politikai intervjúján, amit a Neue Zürcher Zeitungnak adott és amelyben azt mondja, hogy kiléptünk már a háború utáni időszakból, csak féltő, hogy egy háború előtti időszakba kerültünk. Szemben velem egy hirdető oszlopon az osztrák szocialista párt egy plakátja vonja magára a figyelmet és önkénytelenül Heimito von Doderer írását juttatja eszünkbe. Azt mondja a nagy osztrák író, — szószerint idézem: Sozialismus in Österreich

nennt man einen ungeheueren Aufwand zum Wohle der Menschheit, welcher sich selbst so restlos konsumiert, dass am Ende tatsächlich jeder Alles, nämlich das übrig gebliebene Nichts hat».

WIMPFEN IVÁN

JIMMY CARTER ÉS A SZENTKORONA

Elnöki hivatalának átvétele után egy Budapestről keltezett Reuter jelentés szerint, a magyar kormány abban reménykedik, hogy a két ország közti viszony normalizálásának az utolsó akadály, Szent István koronája, amit Fort Knoxban (USA) őriznek, végre hazakerül Magyarországra. — Az új elnök válaszában azt mondja, hogy ezt a problémát nem ismeri eléggé, ezért kér «olyan adatokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a problémát teljesen megismerje. «Elhatározásomban — mondja — az Önök álláspontját a leghatározottabban figyelembe fogom venni». — Ezzel kapcsolatban le kell szögezni, hogy a Szentkorona ügye nem a két kormány közti kapcsolatoktól függ, hanem az egyetemes magyar nép ügye. A jelenlegi magyar kormány pedig nem a magyar népet képviseli, hanem Moszkvát! (Perthi Magyar Hírek)

TITÓ SZULETÉSÉNEK 85. ÉVFORDULÓJÁN

teljes amnesztiát hirdetett Jugoszláviában a politikai foglyoknak. Kereken 620 foglyot érint, noha köztudomású, hogy a politikai foglyok száma ennek többszöröse, csak ezek kommunista recept szerint büntényes paragrafust is kaptak. Mindenki tudja, hogy ez az amnesztia sokkal inkább a júliusi belgrádi konferenciának szól, amelyen az emberi jogokról lesz szó.

Ezzel az amnesztiával kapcsolatban is követeli Kuharics zágrábi érsek a kormánytól az 1960-ban internálásban elhunyt Stepinac bíboros-érsek teljes rehabilitálását. Ennek a követelésnek az alátámasztására beadták a horvátok Rómába a boldogáavatási eljárás iránti kérelmet. Hangsúlyozzák ezzel: Hogyan lehet a nép ellensége az, akit a Katolikus Egyház Jugoszláviában szentnek tart? (MET)

MAGYAR NŐVÉREK EURÓPAI LELKIGYAKORLATA

1977 aug. 15-től aug. 24-ig
Villers-la-Ville-ben, Brüsszeltől 40 km-re, az örökimádók lelkigyakorlatos házában. — Brüsszelből van jó vonat-összeköttetés. — Az elmélkedéseket P. Benkő Antal SJ tartja. — Jelentkezni lehet: Magyar Kollégium (P. Matyasovich Henrik SJ), Blijde Inkomststr. 18. B-3000 Leuven. — Vagy: Sr. Rác Marianna, Bloemendalstraat 30, Vaals (L.), Nederland.

Dr. Krasznay Jenő

1909 – 1977

Súlyos és hosszú szenvedés után, papsága 45-ik és életének 68-ik évében költözött az örök hazába Dr. Krasznay Jenő, püspöki tanácsos, luzerni magyar lelkész. A második világháború alatt kellett elhagynia hazáját s mint a tábori püspök, Dr. Hász István titkára,

vele együtt érkezett sok viszontagsággal Svájcnak földjére. Azóta gondozta a menekült magyarokat Luzernban és a szomszédos kantonokban. Közben állandóan kíségetett a svájci lelképásztorkodásban is, főként sokat gyóntatott a Hof-Kircheben. Április 2-án számos magyar és svájci lelkész koncelebrációs szentmiséje után temették el a Hof-Kirche melletti papi sírban. Magyar és svájci hívei mély gyászban kísérték utolsó útjára.

Krasznay Jenő Esztergomban született 1909-ben. Iskoláit ott végezte s a neves bencés gimnáziumban érettségizett. A matura megszerzése után Veszprémben kérte felvételét a papnevelőintézetbe. Főpásztora a tehetséges ifjút a bécsi Pázmáneumba küldte, hogy a bécsi teológiai fakultáson végezze el teológia tanulmányait. 1928-33-ig volt a bécsi egyetem növendéke. Pappá 1932-ben szentelték.

Oththon a veszprémi egyházmegyében káplán és hitoktató volt. Mikor 1936-ban a teológiai tudományok doktora lett, gimnáziumi hittanárnak nevezték ki. 1939-től pedig mint katonalelkész teljesített szolgálatot. Előbb hittanár a Soproni katonai reáliskolában, majd 1943-tól maga mellé veszi a tábori püspök titkárának. Ebben a felelősség-

teljes állásban szolgál hűséggel a súlyos háborús évek alatt. Püspökét követi a nehéz számkivetésbe is, amey csak akkor enyhül meg, mikor a békés Svájc területére jöhetnek. Luzernban élt később hűgával, Lozsárdi Fekete Máriával és annak fiával. A gyászoló magyarok közt érthetően az ő fájdalmuk a legnagyobb.

Mehrle Tamás egyetemi tanár mondotta a ravatalnál a gyászbeszédet és amit ő ott mondott, azt érdemes feljegyezni minden emigráns számára. «Magyar voltál, magyarnak maradtál... Ha paptestvéreid meglátogattak, igazi hazai vendégszeretettel fogadtad őket. Jószívű ember voltál... sok barátod volt a svájciak körében is, megbecsültek, szerettek. Te is megszeretted ezt a szép országot, második hazáddá vált, de az első hazát, a jó magyar anyaföldet csak nem tudtad elfelejteni. Teljesítetted kötelességedet az új hazával szemben, de gondolatban vissza-visszaszálltál a múltba, gyermekkorod és ifjúságod boldog éveit örömet felidézted.»

Prof. Mehrle a gyászoló magyar hívekhez fordulva még ezeket mondotta: «Testvéreim, adjunk hálát Istennek, hogy még magyarul végezhetjük imáinkat, magyarul gyónhatunk s hallgathatjuk az Isten ígését... Mutassuk ki magyar papjaink iránt hálánkat azzal, hogy látogatjuk a magyar szentmiséket... S ha búcsút mondunk is most Krasznay Atyának, hitünk biztosít, hogy ez nem végleges búcsúzkodás... Rendületlenül hiszünk az örök életben és testünk feltámadásában.»

Most jelent meg!

Krupa Sándor: A SARLÓ-KALAPÁCS BILINCSEIBEN című könyve, melyben a szerzetes szerző leírja 368 oldalon a saját és sok ezer rabtársa börtönéletét a kommunisták magyarországi börtöneiben. Ugyanakkor felvázolja a kommunizmus borzalmas lényegét. A könyv a börtönélet megrázó lexikona és mély-séges élmények kincsestára. —

Ára papírkötésben 10.50, vászonkötésben 15.— dollár. Megrendelhető:

Krupa Sándor, P.O.Box 250, Dewitt, Mich. 48820, USA.

A Zürichi Magyar Nőegylet

1977 május 15-én rendez meg ANYÁKNAPI UNNEPÉLYÉT

a Guthirt Egyházközség kultúrtermében, Guthirtstr. 7. Megközelíthető a 33 és 71-es busszal a Rosengarten megállóig. Megnyitó d. u. 3 órakor.

Szórakoztató műsorral, büffével és magyaros vendégszeretettel vár mindenkit a RENDEZŐSÉG.

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN RÉSZESULTEK

Németországban:

Béry Christiane, B. Balázs és Ballestrem Mária leánya, 1977 február 28-án, Münchenben

Veyder-Malderg Thyna, V.-M. Ulf és Ugron Andrea leánya, 1977. márc. 3., Münchenben

Svájcban:

Csánk Catherine, Cs. János és Janet Marie Brassat leánya, 1977 ápr. 2-án, Genfben

Mayer Corinne Klarisz, M. Rudolf és Corinne Brändin leánya, 1977 ápr. 9. Lausanne-ban

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Belgiumban:

Dacsev Miklós, 48 éves, 1977 márc. 16. Brüsszelben

Pakala Mária, 82 éves, Brüsszelben

Németországban:

Béry Christine, 7 napos, 1977 márc. 6. Münchenben

Massány Imre, 1977 márc., Gumpelsdorfbán

Werner Károly, 83 éves, 1977 márc. 12. Riebürg-Pfaumloch-ban

Dr. Dobay Kálmán, 68 éves, 1977 március 28-án, Münchenben

Neuberger Mihályné, Wittmann Teréz, 68 éves, 1977 márc. 30-án, Berchtesgadenben

Müggenburg Krisztina, 79 éves, 1977 márc. 29-én, Ambergben

Lakatos Pálné sz. Horváth Veronika, 33 éves, 1977 ápr. 8-án, Münchenben

Dostál József, 65 éves, 1977 ápr. 14-én, Münchenben

MANNHEIM.

Virágvasárnap Mannheimban nagybőjti lelki elmélyülésre jöttünk össze a Lioba nővérek vezetete Maria-Friedenről nevezett öregek otthonában. Akik a hívó szóra eljöttek, **Dr. Ritter Márton** schwetzingeni hittanártól kapták a gondolatokat a visszapillantásra és iránymutatást a jövőre. Különbözik, és ha igen, miben a keresztény, különösképpen a magyar keresztény a más emberektől? Tanuljunk meg újra közösen imádkozni és mulasztásaink fölött bánkódni. Szentmise fejezte be a lelkieken gazdagító napot. (Syy)

Regensburgban veszély fenyegeti a 700 éves dómot. A délnémet gótika monumentális építészeti remekét a nagyvárosi forgalom, a levegő szennyezettsége porlasztja, különösen a homlokzat kőfaragásait. A hatóságok felszólították a város vezetőségét, gondoskodjék a dóm környékén legalább forgalom korlátozásról, különben nem lehet a pusztulást megállítani.

HIRDETÉSEK

MAGYAR KÖLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

Magyar Könyvtár

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. — A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím: Schweizerische Landesbibliothek Ungarische Abteilung Hallwylstr. 15. 3003 Bern

«TÉTÉNY»

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inh. Oskar Bayer

München 2. Kreittmayer Str. 26.
Tel. 196393

Kapható még: Horváth János
München 2. Tumbinger Str.
beim Schlachthof

Debrői Hárslevelű	DM 5.75
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Soproni Kékfrankos	6.—
Domoszlói Muskotály	6.20
Domoszlói Tramini	6.50
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Cabernet	6.20
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.80
Téliszalámi	20.—
Paprikás csabai	18.—
Gyulai kolbász	17.—
Süli kolbász	14.—
Süli debreceni	12.—
Kalocsai tarhonya 4 tojásos 1/2 kg	2.50
Nagykocka tészta 8 tojásos 1/2 kg	2.95
Lebbencs 8 tojásos 1/2 kg	2.95

Uvegárut nem postázunk.

«200 Tollsuhintás» — Burg Kastl diákjaiért 1977 — Kova László költő kötetként 6.— DM-t utal át egy kastli diák támogatására. Így közel 200 kötet után 1 diák 5 havi ösztöndíjat kap. Felüljegyzéssel, a költő dedikációjával kerül könyvespolcára! Megrendelés: Kova László, Blumenstrasse 27, 7 Stuttgart 1. W.Germany. Postscheckkonto: Stuttgart, 557 74-700.

Kedves Honfitársak! Megnyílt München első magyar borpincéje. Mindenkit örömmel várunk. — Címünk: Tokajer Keller, München 19, Rotkreuz Platz 2/a (Donnersbergerstr. sarkán). Nyitvatartás 18 órától 01.30 óráig. Szerda szünnap. Tel. 169 668. Tulajd. Inoka Miklós

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumsomagolásban	DM 16.—
1 kg paprikás szárazkolbász	15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász	13.—
1 kg rizses véreshurka	8.80
1 kg májashurka	8.80
1 kg vastag húsos szalonna	9.60
1 kg paprikás tokaszalonna	8.80
1 kg disznósajt	10.60
1 kg füstölt sonka	18.—
1 kg füstölt sertésborda	8.80
1 kg füstölt csülök	8.80
1 kg friss tepertő	12.—

Utánvétellel és csak belföldre szállítunk; 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3
D - 6710 Frankentahl
Tel.: 06233/ 62 69 3

MEGRÁZTA BUDAPESTET

LATINOVITS ZOLTÁN SZÍNEMVÉSZ
ADY ENDRE-VERSEK HANGLEMEZE

LPX 13735 30 cm DM 20.—

Népszerű Ady-versek Latinovits Zoltán előadásában

LPX 17519 DM 20.— Honfi Géza legújabb lemeze: «Akácós út . . . » stb.

SSX 946 30 cm DM 22.— «GUGYERÁK» Bárdi György humoros számokat ad elő: Kerti törpe Export, Gugyerák mint alföldi haramia, A Buznyák «Riviérán» stb . . .

SSX 919 30 cm DM 20.— Karády Katalin énekel régi slágereket: Gyöngyhalász, Ha találsz egy mást, stb . . .

SLPX 17518 DM 20.— Vámosi-Zárai új lemeze: Homokóra, Én mindenkiben csalódtam, Szeretlek én, Ne hagyj el soha, Kár összeveszni velem, stb . . . Kiváló felvétel.

Mitchell: Elfújta a szél I-III. DM 24.—
Zilahy: Valamit visz a víz 13.—
Burgenlandtól a Bódeni-tóig,
Kiváló Útikönyv, 750 old. 30.—

Gondoljon szabadságára, vásároljon
Útikönyvet - Szótárakat - Nyelv-
könyvet!

Kérje díjtalan katalógusainkat!

Musica Hungarica, 8 München 40.
Agnesstr. 45. Tel. (089) 180-911

Sebő gépjárművezető iskola,
Hauptstr. 17, D - 7302 Ostfildern
4 Kemnat, Tel. 0711/ 459604
Magyar nyelvű oktatás, bentlakásos
1-2 hetes tanfolyam! Az NSZK-ban la-
kók részére a vizsgázás is magyarul
történik.

HIRDETŐINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA :

Hirdetéseket csak a hirdetési díj be-
küldése után közlünk. Kisebbségi hirdeté-
sek ára: 25 DM; házassági hirdetések:
30 DM + 5 DM portóköltőség, nagyobb
hirdetések ára 40 DM vagy azon felül.
A hirdetést a megfelelő díjjal együtt az
alábbi címre kérjük:

«ÉLETÜNK»-ADMINISTRATION

8 MUNCHEN 81 --- Tel. 089/ 98 26 37

Oberföhringer Str. 40.

Postscheckkonto: Kath. Ung. Seelsor-
ge, Sonderkonto, Postscheckamt Mün-
chen Nr. 606 50-803.

A Nyomda nem fogad el hirdetést!

Diószeghy Tibor hites tolmács és fordító
(magyar-német és német-magyar) Né-
metországban tanácsadás állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben,
peres ügyekben segít.
D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.
Tel. 02101/ 541317

F i g y e l e m ! — Változás kedvéért
kölcsonös alapon kicserélhetnők hét-
végi nyaralónkat 2-3 hétre. Nagy ker-
tem, kényelmes lakásom van a Fekete-
erdő mellett, Stuttgarthoz közel. Vá-
laszt «Kistanya» jelígre kérek az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Jurth Attila törvényszéki hites tolmács
magyar-német és német-magyar for-
fordítások elkészítését illetve hitelesí-
tését vállalja:
Salzgries 16/8, A - 1010 Wien.
Tel. (022 2) 63 30 344

Rupp László hites törvényszéki fordító
vállal fordításokat magyarról németre
és németről magyarra.
D - 8000 München 1, Postfach 162.
Tel. 089/ 3002162

Luft János szállító cégé

költözködési munkát vállal. Ruhá, stb.
csomagolásához szükséges ládákat is
kölcsonöz. Tel. 351 13 37
8 München 50, Johann Emmer Str. 5.

Magyar-német és német-magyar fordí-
tásokat

olcsón és gyorsan elvégez, magyar-
nyelvű okiratairól hitelesített másola-
tot készít és — másnyelvű okiratok
fordítását korrekten elintézi —
W. Divy hiteles fordító és tolmács.
D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.
Tel. 07541/ 71391

Bécsi magyar ügyvéd, Dr. Éva Mária
Barki-Bekő, új ügyvédi irodája:
1040 Wien, Operngasse 36
Tel. 57-52-40

Rövid hírek

New York városának minden harmadik lakója katolikus — jelentette nemrég a helyi érsekség. Az utóbbi időben, de különösen az elmúlt évben észrevehetően növekedett azoknak a katolikusoknak a száma, akik rendszeresen járnak vasárnapi istentiszteletre, vagy vesznek részt egyházközségi munkában. A jelentés szerint a gyakorló katolikusok száma az elmúlt évben 1,1 %-kal emelkedett, míg New York lakossága ezidő alatt 1,6 %-kal csökkent.

Afganisztán 17,5 milliós lakosságából 99 % az iszlám sumita irányának híve. Bár a hagyomány szerint két apostol is hirdette itt az evangéliumot, s korán püspöki székhelyek is voltak már, a VII. századi arab hódítással eltűnt a kereszténység minden nyoma. Az országban ma egyetlen katolikus kápolna áll a kabuli olasz nagykövetség kertjében, amelynek nyitvatartását 1932-ben engedélyezték a hatóságok a külföldi diplomaták részére. 32 nemzetiséghez tartozó 600 katolikus hívő látogatja.

Guido del Mestri nyugatnémetországi nuncius adta át az ideai Exempla díjakat 11 bel- és külföldi kézművesnek, akik a müncheni kézműipari kiállításon mutatták be műveiket. A látogatók több, mint száz kiállított tárgyon csodálhatták meg a modern egyházművészeti alkotásokat. A kiállításon első ízben vett részt a DDR, a többi között a drezdai püspök pástorbójával.

Timor szigetén (Indonézia) kolera járvány pusztít. A halottak száma már eddig több százra emelkedett. Bár az egészségügyi szervek megkezdték a védőoltásokat, egyelőre nem sikerült a járványt megállítani. Nehezíti a betegség elleni küzdelmet, hogy egyes területeken nagy az éhínség, gondot okoz a lakosság élelmiszerekkel való ellátása. A missziós atyák már több, mint 40 tonna kukoricát osztottak ki az éhezők között, s közel 40 ezer DM értékben vásároltak gyógyszert a betegek gyógyítására és a megelőzésre.

Justinián pátriárka, a román-ortodox egyház feje a közelmúltban, 75 éves korában elhunyt. A 16 millió ortodox hívőt számláló egyháznak ő volt a harmadik pátriárkája azóta, hogy 1885-ben a konstantinápolyi ökumenikus pátriárka elismerte a román egyház függetlenségét. Justinián pátriárka 1948 óta gyakorolta magas hivatalát.

Pleterje szlovén karthauzi kolostorban 12 apostol képét találták meg, amelyet van Dyck (1599-1641) németalföldi festőnek tulajdonítanak. Tíz portré fára, kettő pedig, Péter és Lukács apostol képe vászonra van festve. Időközben neves szakértők érkeztek a hely-

színre Londonból, Varsóból és Budapestről, hogy megállapítsák, eredeti alkotásokról van-e szó, továbbá hogyan kerültek jelenlegi helyükre. Minden valószínűség szerint egy, a század elején felosztott francia karthauzi kolostorból hozták magukkal a Pleterjébe áttelepült atyák.

A Katolikus Ifjúság Világszövetsége nemrég Berlinben tartotta nemzetközi találkozóját. A résztvevők közel 60 országból, Európából, Afrikából érkeztek. A találkozó témája annak megvitatása volt, milyen szerepet vállalhat a katolikus ifjúság egy új gazdasági világrend megteremtésében.

A Szent Jean-Baptiste de Salle által alapított Iskolatestvérek kongregációjának jelenleg 11 ezernél több tagja van. A világ 85 országában tevékenykednek az ifjúság nevelésében. Legnagyobb részük Európában, de közel három ezren Északamerikában, 1200 atya tanít Délamerikában, közel 500 Afrikában és 251 Óceániában.

Zambia 4,5 millió lakosa közül egymillió katolikus. Az első hithirdetők, a Fehér Atyák 1889-ben érkeztek az országba. A főpásztorok nagy része bennszülött már, a papok száma 60, a külföldi hithirdetők pedig még 384.

Prof. Dr. Joseph Ratzingert nevezte ki a pápa a Döpfner kardinális halálával megüresedett München-Freisingi egyházmegye élére. Ő lesz a 72-ik utód Szent Korbinián püspöki székében. A nemzetközileg elismert teológiai szak tekintély az egyházmegye területén született 1927-ben.

Ceylon (ma Sri Lanka) szigete, amelyről 1293-ban Marco Polo azt írta, hogy a «világ legjobb szigete» 29 éve vált függetlenné. A katolikus Birgit-Convent nemrég ünnepelte fennállásának 75. évfordulóját. Itt tanult a világ és Ceylon első miniszterelnöknője, Bandaranaike asszony. Mindez nem akadályozta meg abban, hogy államosítsa a szigetország 2.854 felekezeti iskoláját. Ceylon lakosságának 7,3 %-a katolikus. A keresztényeken kívül buddhisták, hinduk és mozlemek élnek az országban.

Bécsben ez év október 15-18. között találkoznak az európai keresztények, zsidók és mozlemek képviselői. A találkozót ún. állandó konferencia szervezi, amely hét évvel ezelőtt Berlinben alakult meg, s több európai országban fejti ki tevékenységét. A központja Londonban székel.

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre ?

Az Életünk terjesztői
a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től
14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk
közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket
a központi hivatal intéz;

Címe:
Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is
14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetésekért pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!